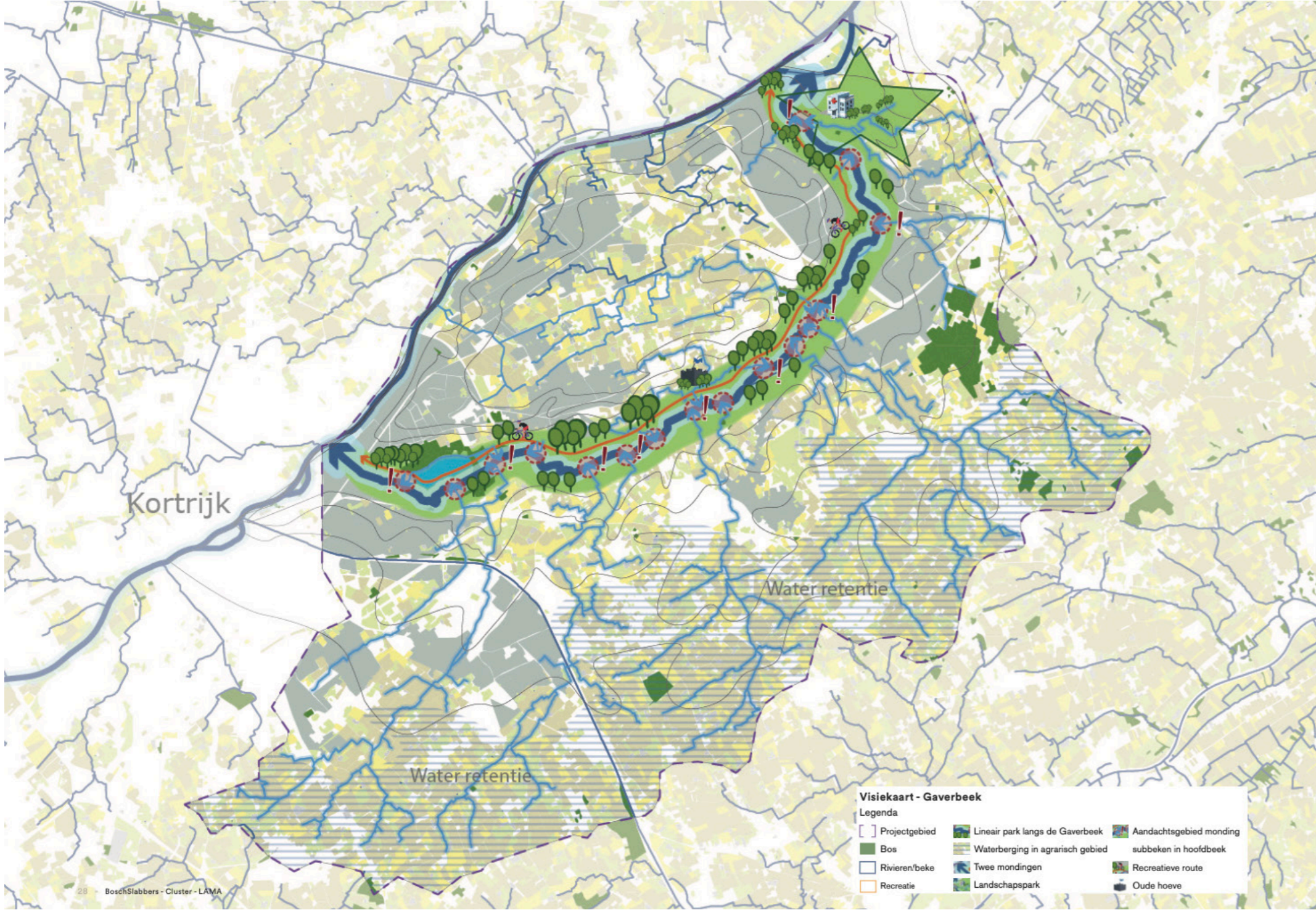

01

De Gaverbeekvallei: een klimaatbestendig waterlandschap

Het gebied

Het deelbekken van de Gaverbeek is een parallelle valleistructuur in de Leieruimte tussen Harelbeke en Waregem met diverse zijbeken vanuit het golvend Leie-Schelde interfluvium.

Kansen

De Gaverbeekvisie 'Twee mondingen, vele gezichten, één toekomst', opgemaakt in 2018, uitvoeren op het terrein samen met alle actoren.

Uitdagingen

In een deels dens verstedelijkt, deels open agrarisch gebied, een klimaatrobuust watersysteem uitbouwen binnen het concept van een blauw-groen netwerk.

Waar gaat het over?

- Inrichten van een robuust watersysteem met ruimte voor water om de regio te vrijwaren van overstromingen enerzijds en extreme droogte anderzijds
- Duurzaam verankeren van landbouw in de Gaverbeekvallei door de waterbeschikbaarheid voor voedsel-productie te verhogen en door erosie te voorkomen
- Verhogen van het ecologische potentieel van het landschap aan de hand van ecologische doorgangen, groene oeverzones en beekbegeleidende landschapselementen
- Voorzien van kwalitatieve publieke en open ruimte met water in de nabijheid van de bebouwde omgeving
- Uitwerken van het recreatieve potentieel van de vallei voor veilige en landschappelijke fiets- en wandelroutes

Uitdagingen onderweg?

De opstart van WaterLandSchap verliep moeizaam:

- (1) Geen structurele financiering voor personeelsinzet, (2) klimaat-adaptieve maatregelen nog onbekend, waardoor landbouwers moeilijker instappen in pilootprojecten,
- (3) vooropgestelde demo-maatregelen werden niet meteen weerhouden, (4) Ontbreken van cofinanciering voor uitvoering en monitoring, (5) diverse actoren met eigen agenda's,
- (6) Opmaak van een LIP vergt een grote (ook financiële) inspanning, (7) met het GLB zijn nu vaak gunstigere subsidiekanalen voor uitvoering van maatregelen.

Droomimpact?

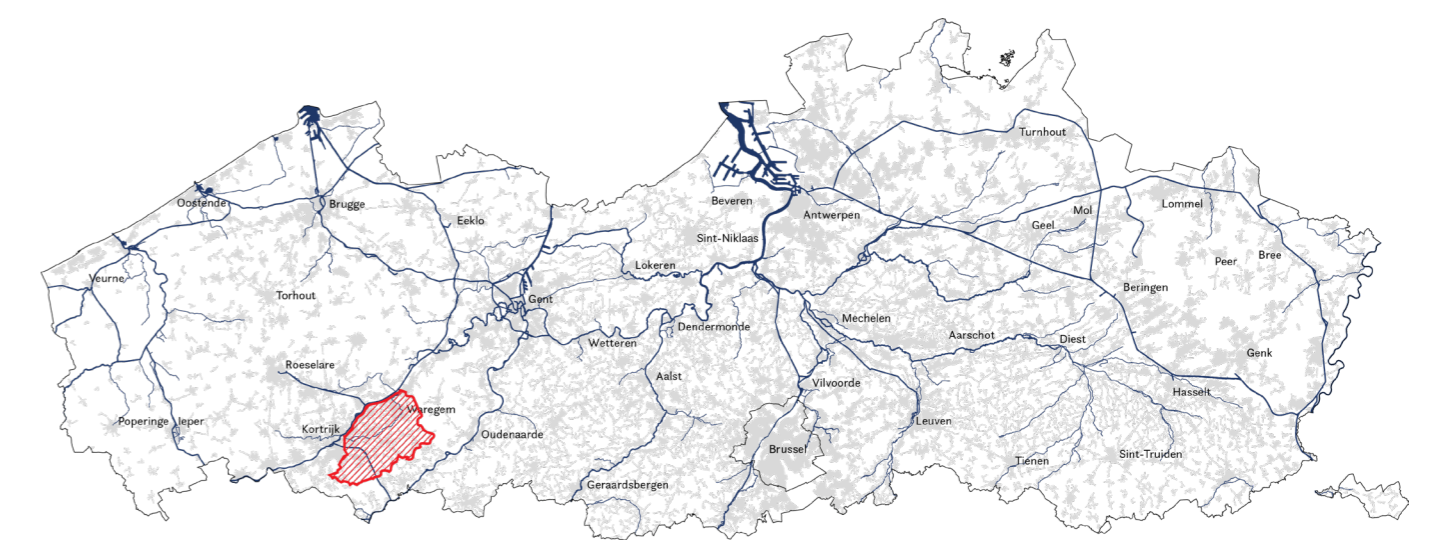
Een zichtbare Gaverbeek in het landschap als drager van een klimaatrobuust watersysteem en bijhorende ecosysteemdiensten waarbij alle actoren blijven samenwerken en bijdragen.

Zowel duurzame voedselproductie, innovatief water- en droogtebeheer, verbindende natuur- en landschapselementen, publieke ruimte en recreatief medegebruik komen samen in de continue opbouw van een 'productief landschap' dat bijdraagt tot de identiteit en ruimtelijke kwaliteit binnen het afstroomgebied van de Gaverbeek.

Waarom vernieuwend?

- Ontwerpend onderzoek met Gaverbeekvisie als uitgangspunt
- Brede gebiedscoalitie gaat in open dialoog
- Intergemeentelijke en interbestuurlijke samenwerking
- Met Waterlandschap zetten we het watersysteem centraal
- Toekomstgerichte benadering voor landbouw en landschap

Proces?

Uitvoeringsmaatregelen

Infosessies en keukentafelgesprekken

Bufferbekkens met spaarfunctie

Brongerichte erosie maatregelen

Verwerving en inrichting van 5ha aan de Slijpbeek

Stuwen

Oeverstroken en hermeandering

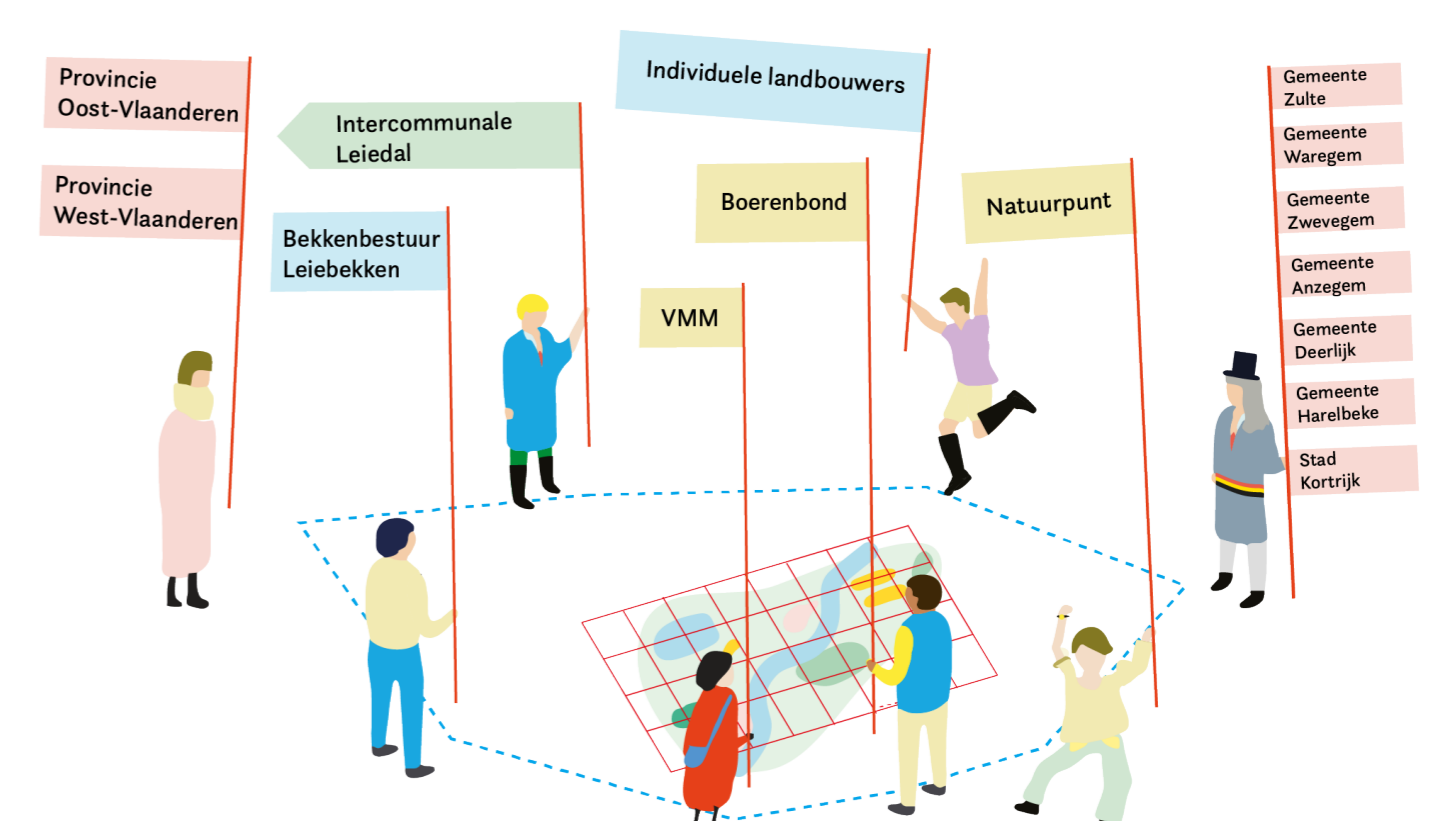
Koolstoflandbouw en humusopbouw

Herstel en beheer van beekdalgrasland

Landschapselementen herwaarderen

Recreatieve verbindingen herstellen

Gebiedscoalitie

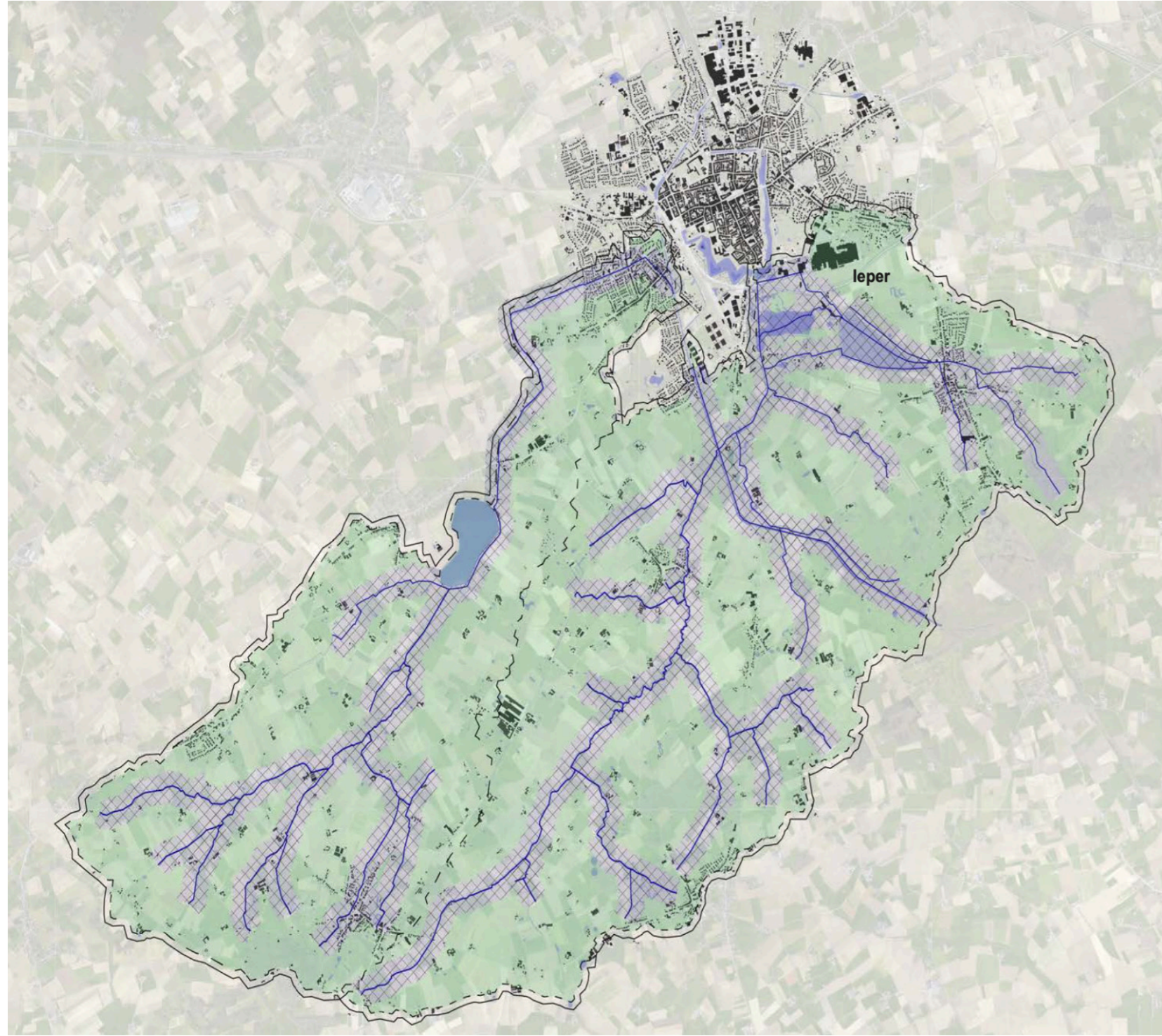

Contactpersoon

Karel Vercruyse (karel.vercruyse@leiedal.be)
Stefaan Verreu (stefaan.verreu@leiedal.be)

02

Robuuste Waterlopen Westhoek

Het gebied

Het afstroomgebied van de Kleine Kommelbeek en de Wijtschate-Bollaertbeek is een heuvelachtig landschap met kleine landschappelijke elementen op sterk erosiegevoelige landbouwhellingen.

Kansen

Erosieaanpak van bron tot monding door het klimaatbestendig en landschappelijk inrichten van de beekvalleien en zo watervoorraad en -kwaliteit veilig te stellen.

Uitdagingen

Het projectgebied is drinkwaterwinningsgebied en landbouwgebied. De waterinname staat onder druk door het afgevoerd sediment en gewasbeschermingsmiddelen. Dit verlaagt de waterbeschikbaarheid en leidt tot hoge baggerkosten.

Waar gaat het over?

Het projectgebied is een belangrijk gebied voor drinkwaterwinning én voor de landbouw. We willen een leefbare landbouwbedrijfsvoering en duurzame voedselproductie blijven garanderen. Door erosie op de hellende percelen in het gebied verliezen we de vruchtbare toplaag van de bodem en komen ook veel nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen in de grachten en beken terecht, hetgeen rechtstreeks impact heeft op de waterkwaliteit. Droge zomers, captatieverbod, beregeningsverbod, plotse overstromingen en piekdebieten, toxische blauwalgen... allemaal uitdagingen die in snel tempo op ons afkomen. De voorziening van ons (drink)water komt hierdoor ernstig in het gedrang. Samen met de landbouwers worden maatregelen ontwikkeld om de erosie brongericht aan te pakken en de waterkwaliteit te verbeteren.

Waarom vernieuwend?

- Brongerichte en integrale aanpak van de erosieproblematiek
- Participatief model
- Innovatieve technieken
- Landschapsbedrijfplannen
- Sensibilisatie en demo-momenten

Proces?

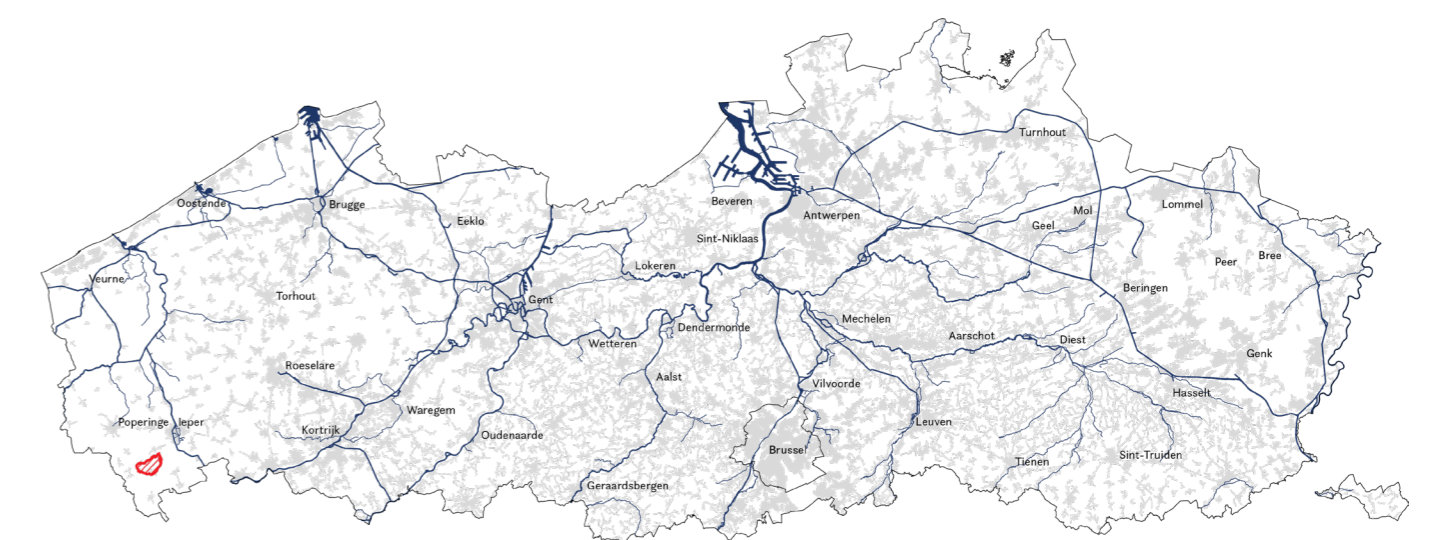

Uitdagingen onderweg?

(1) Een lage rioleringsgraad van het gebied (63%) zorgt voor een extra uitdaging i.f.v. het verbeteren van de waterkwaliteit. (2) De frequentie van het baggeren terugdringen vereist een uiterst doeltreffende aanpak van de erosieproblematiek. (3) We merken echter een lange doorlooptijd voor realisaties. (4) Waar de landbouwer een afweging moet maken tussen het ecologische en economische, zijn er soms ook tegenstrijdige belangen binnen het partnerschap. De financiële draagkracht van de partners is bepalend. (5) We worden geconfronteerd met onduidelijkheden rond het plaatsen van erosiedammen in beschermd cultuurlandschap.

Droomimpact?

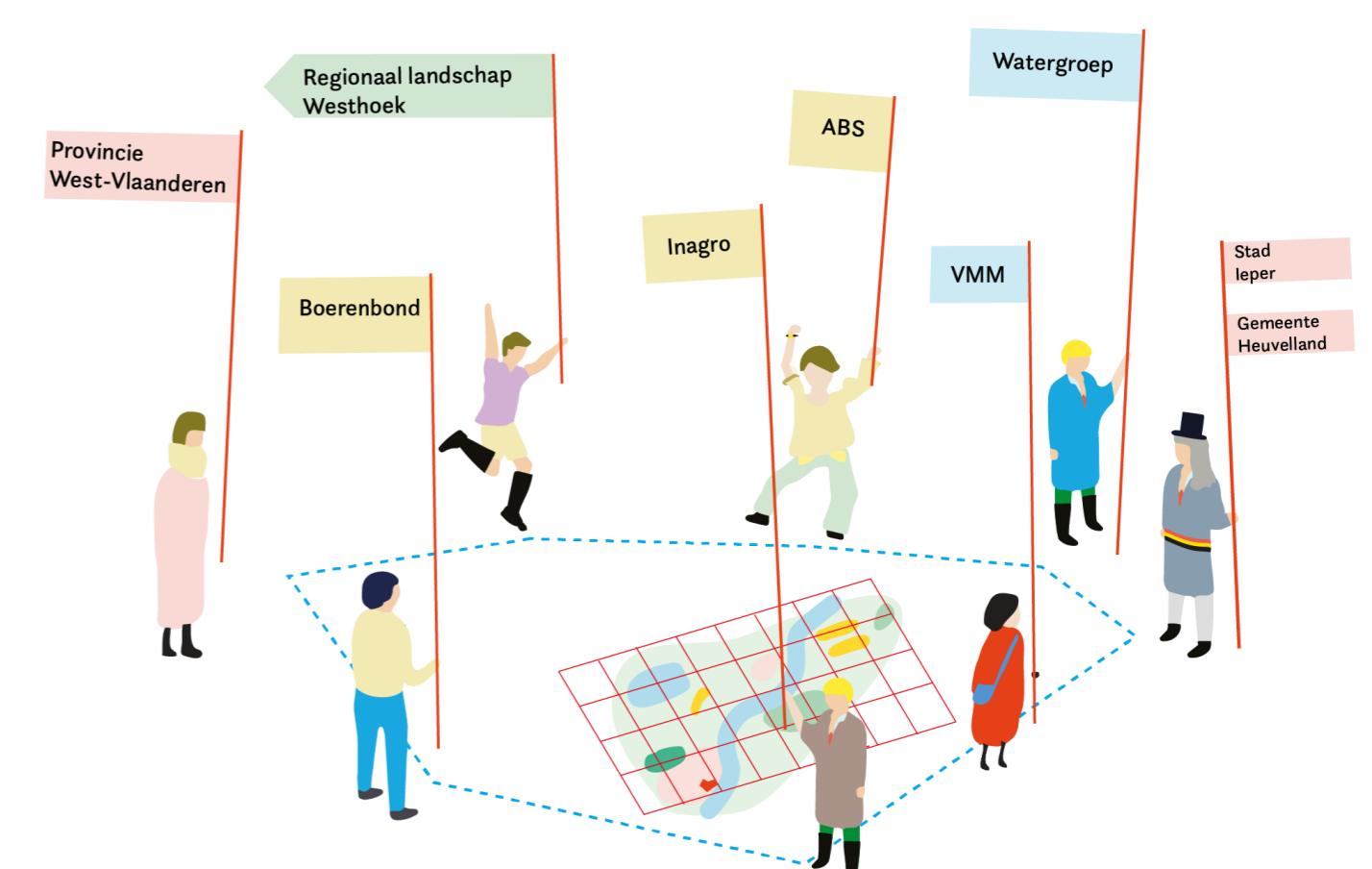
We garanderen een voldoende watervoorraad (kwantiteit en kwaliteit) i.f.v. landbouw en drinkwaterproductie. Door erosiebestrijding willen we de goede staat van de landbouwgronden borgen. Door het reduceren van gewasbeschermingsmiddelen in het oppervlaktewater beschermen we de drinkwaterproductie. We willen voldoende buffercapaciteit van Dikkebusvijver garanderen bij piekdebieten en zo overstromingen in Ieper voorkomen. Door herstel van het bocagelandschap creëren we landschappelijke, ecologische en klimaatrobuste beekvalleien.

Uitvoeringsmaatregelen

Gebiedscoalitie

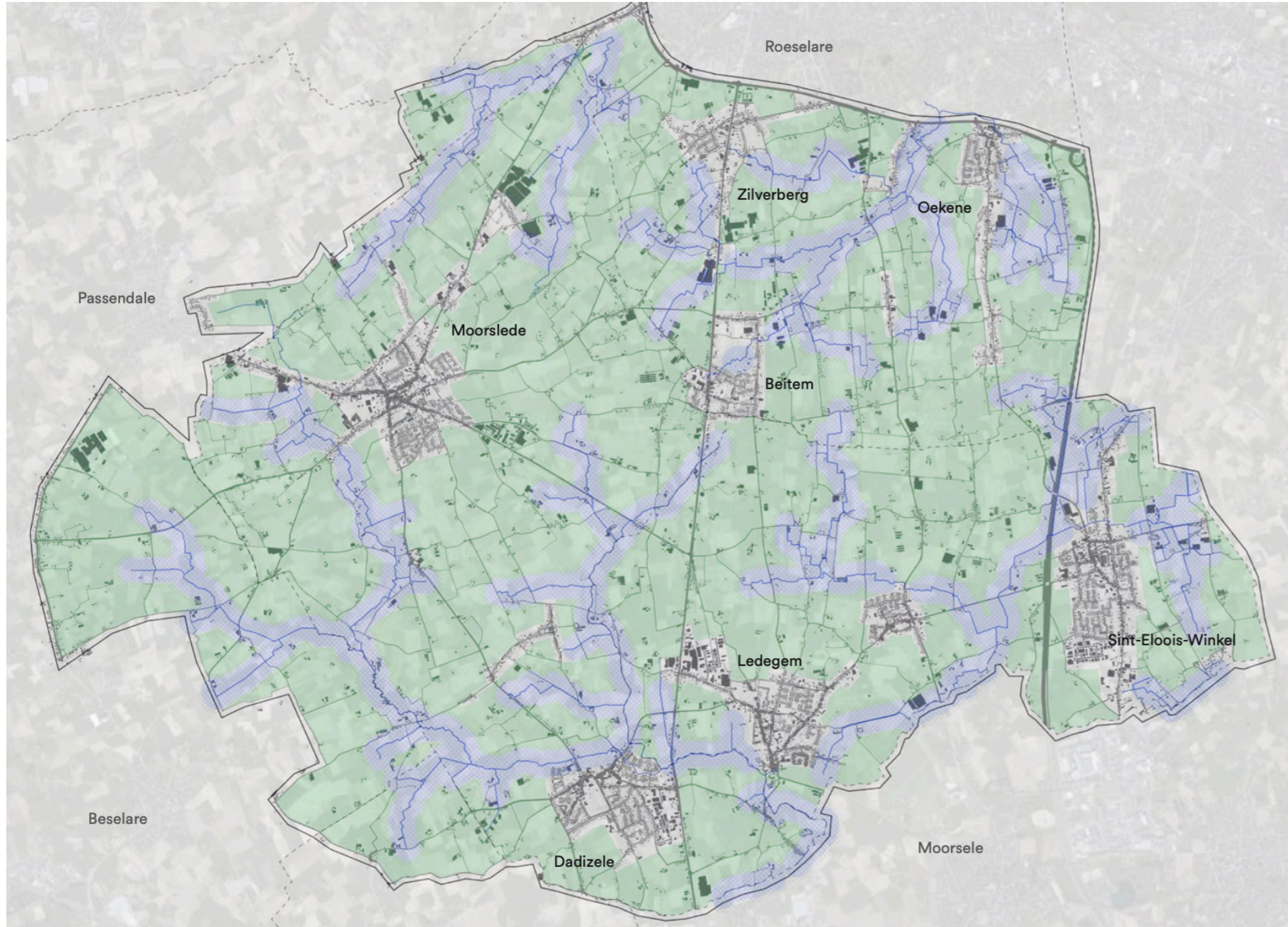

Contactpersoon

Tine Bommarez (Tine.Bommarez@west-vlaanderen.be)
Sara Hamels (Sara.Hamels@west-vlaanderen.be)

03

Naar een duurzaam landbouwproductielandschap in Midden-West-Vlaanderen

Het gebied

Het landschap in Midden-West-Vlaanderen is een 'productief landschap' bij uitstek, een erg productieve land- en tuinbouwregio. Het werd doorheen de jaren sterk door de mens veranderd, waardoor zelfs sprake kan zijn van een 'nieuw landschap'.

Kansen

Zeer geschikte bodem voor productie, strategische ligging met optimale afzetmogelijkheden, zacht klimaat, rivier- en beekvalleien met heel wat potentieel op vlak van natuur, landschap, beleving, biodiversiteit, etc.

Uitdagingen

Het behouden van de erg belangrijke land- en tuinbouwproductie, in samenhang met versterking van natuurwaarden, biodiversiteit, waterkwaliteit, etc. en de zoektocht naar instrumenten op maat van het gebied.

Waar gaat het over?

- Het bestrijden wateroverlast: uitvoer van vele projecten ifv waterbuffering en gecontroleerde overstromingsgebieden.
- Het bestrijden watertekorten: realiseren van multifunctionele waterputten met landbouwers en particulieren. Buffer op het ene moment, irrigatiewater op een ander moment. Verder zoeken naar alternatieve watervoorraden (o.a. hemelwater bij bedrijven en effluent RWZI).
- Optimaliseren van water & bodem als productiefactoren: o.a. de zoektocht naar beheerovereenkomsten op maat van dit specifieke gebied.
- Verbeteren van de landschapskwaliteit & biodiversiteit.
- Verder experimenteren met instrumenten voor grondverwerving (bvb. grondenbank voor uitruilen van eigenaars die grond verliezen voor waterprojecten)

Waarom vernieuwend?

- Experimenteel
- Nieuwe samenwerkingen uitbouwen / geïntegreerde aanpak (niet sectoraal)
- Tegelijkwerk gemaakt van het veel grotere verhaal (goedgekeurd riviercontract Heulebeek)
- Grote aanwezigheid op het terrein
- Project kadert binnen de inrichtings-nota (spoor 2 landinrichting)

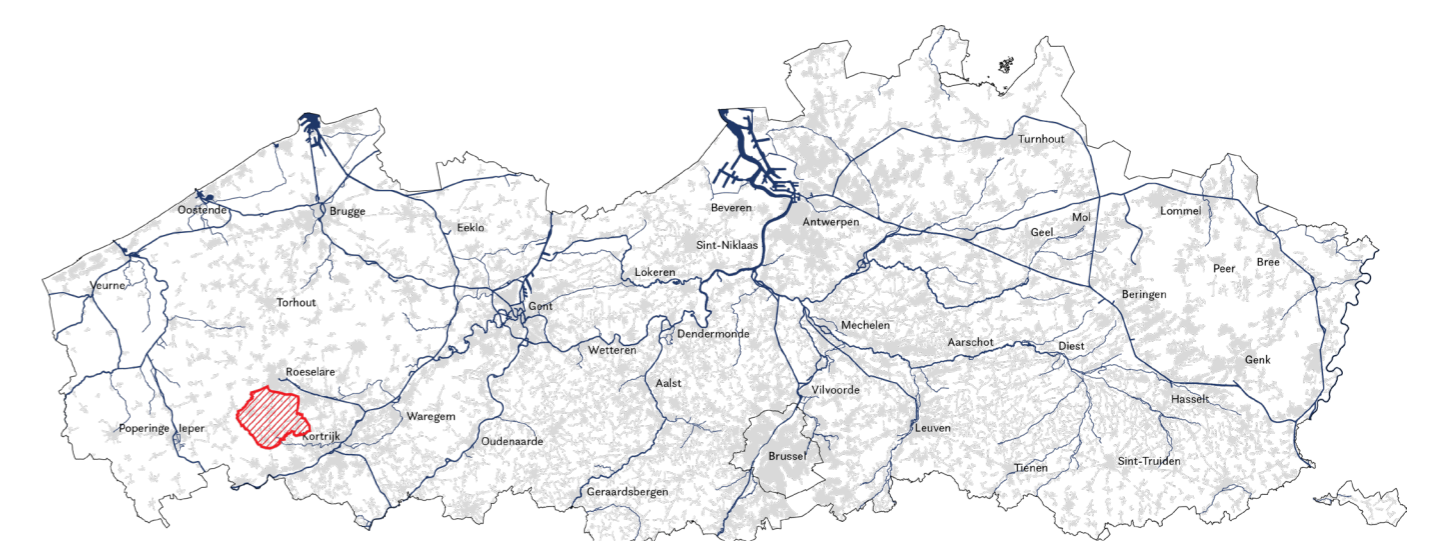
Uitdagingen onderweg?

- (1) Niet evident om met nieuwe instrumenten te experimenteren (bvb. BO op maat).
- (2) Evoluerend beleids- en regelgevend kader met nog verschillende onduidelijkheden over de nieuwe regels (GLB, MAP, etc.).
- (3) Steeds moeilijker wordende grondverwerving (zéér grote ruimtevraag door tal van actoren).

Droomimpact?

Een regio waarin het landschap erg 'productief' kan blijven, waar alle beheerders van de open ruimte zich samen inzetten voor de socio-economische, landschappelijke en natuurontwikkeling van het gebied. Een regio waarin het aantrekkelijk is om te wonen, ondernemen, werken en recreëren. Vandaag, morgen en de komende decennia!

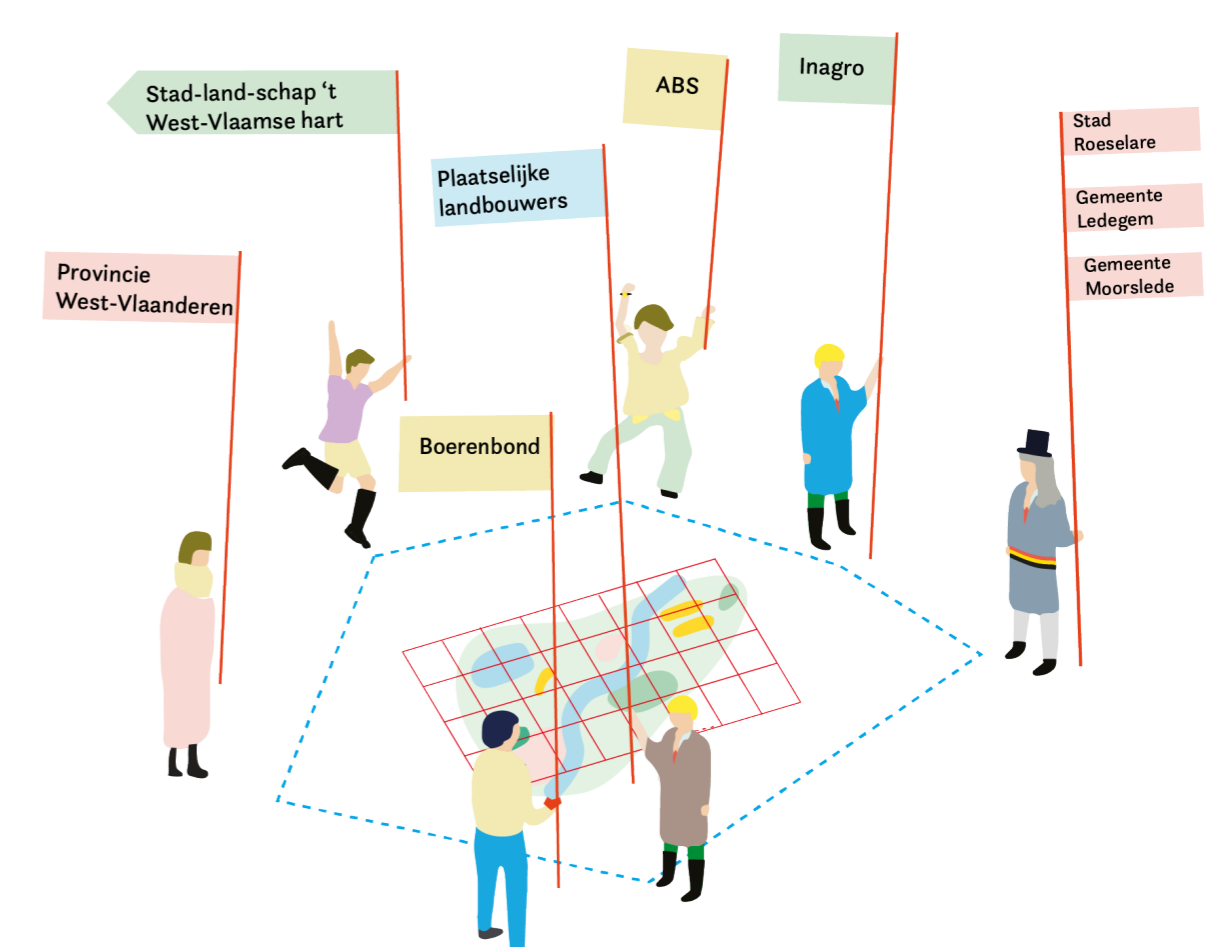
Proces?

Uitvoeringsmaatregelen

Gebiedscoalitie

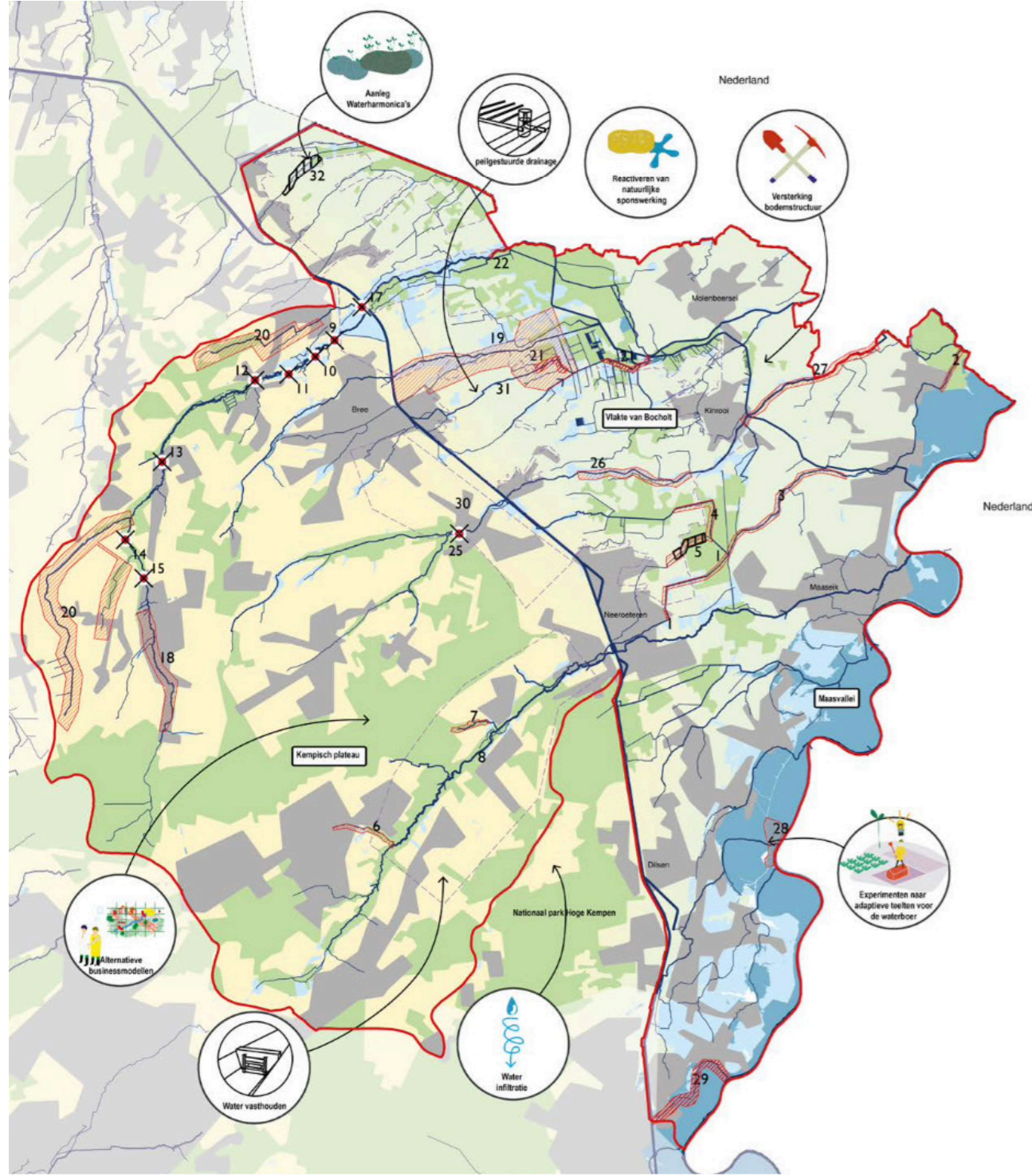

Contactpersoon

Yentl Dupon (yentl.dupon@west-vlaanderen.be)

04

Bruggen tussen water, land en schap: Maasvallei en Kempen

Het gebied

Het projectgebied ligt in Noordoost-Limburg, waar Kempen en Maas elkaar ontmoeten en via beken worden verbonden. Landbouwgebieden, beekvalleien, moerassen, heidegebieden, bossen, uiterwaarden en Maas bepalen het landschap.

Kansen

Dit gebied met sterke verwevenheid van landbouw en natuur biedt kansen om samen oplossingen te zoeken voor klimaatuitdagingen.

Uitdagingen

Diezelfde verwevenheid met soms verschillende eisen m.b.t. water, droogtegevoelige zandgronden, overstromingsgevoelige beek- en riviervallei(en) en het grensoverschrijdende aspect vormen de belangrijkste uitdagingen.

Waar gaat het over?

We zetten in op het klimaatrobuust maken van het landschap door grensoverschrijdend samen te werken met landbouwers, natuur- en waterbeheerders aan waterinfiltratie, waterbuffering, ruimte voor overstromingen, verbetering bodemstructuur, experimenten met klimaatrobuuste teelten, omvorming van klassieke naar peilgestuurde drainages, enz.

Hiervoor gebruiken we het fysisch systeem als leidraad en wordt hoofdzakelijk ingezet op 'nature-based solutions'. Door een geïntegreerde aanpak proberen we een meerwaarde te leveren voor landbouw, natuur, watersysteem, landschap en maatschappij.

Uitdagingen onderweg?

- (1) Ontbreken financiering voor personeel,
- (2) Zoektocht naar cofinanciering realisaties,
- (3) Opflakkerend wantrouwen vanuit de landbouw (naar aanleiding van PAS, MAP, ...),
- (4) Covid-pandemie, wat persoonlijke ontmoetingen verhinderde, maar in het geval van landbouwers essentieel is.

Uitvoeringsmaatregelen

Peilgestuurde drainage

Klimaatakkers

Alternatieve teelten
(voor maïs)

Multifunctionele
bufferstroken

Soortenrijk grasland
als landbouwgewas

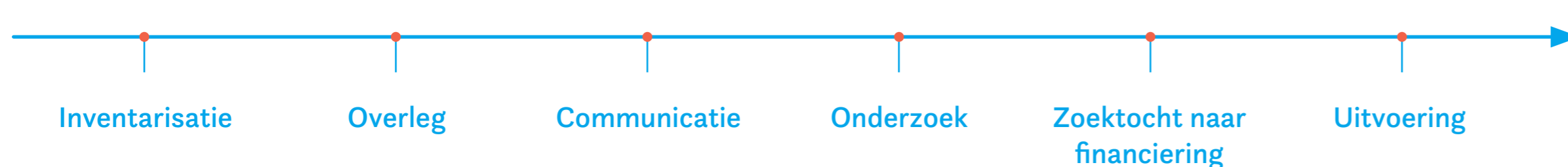
Waarom vernieuwend?

- Geïntegreerde aanpak
- Nature-based solutions
- Grensoverschrijdende samenwerking
- Zoektocht naar langdurige beheerovereenkomsten voor landschapsbeheer, vb. natuurbeheerplan type 4
- Demomaatregelen die interesse bij landbouwers moeten wekken

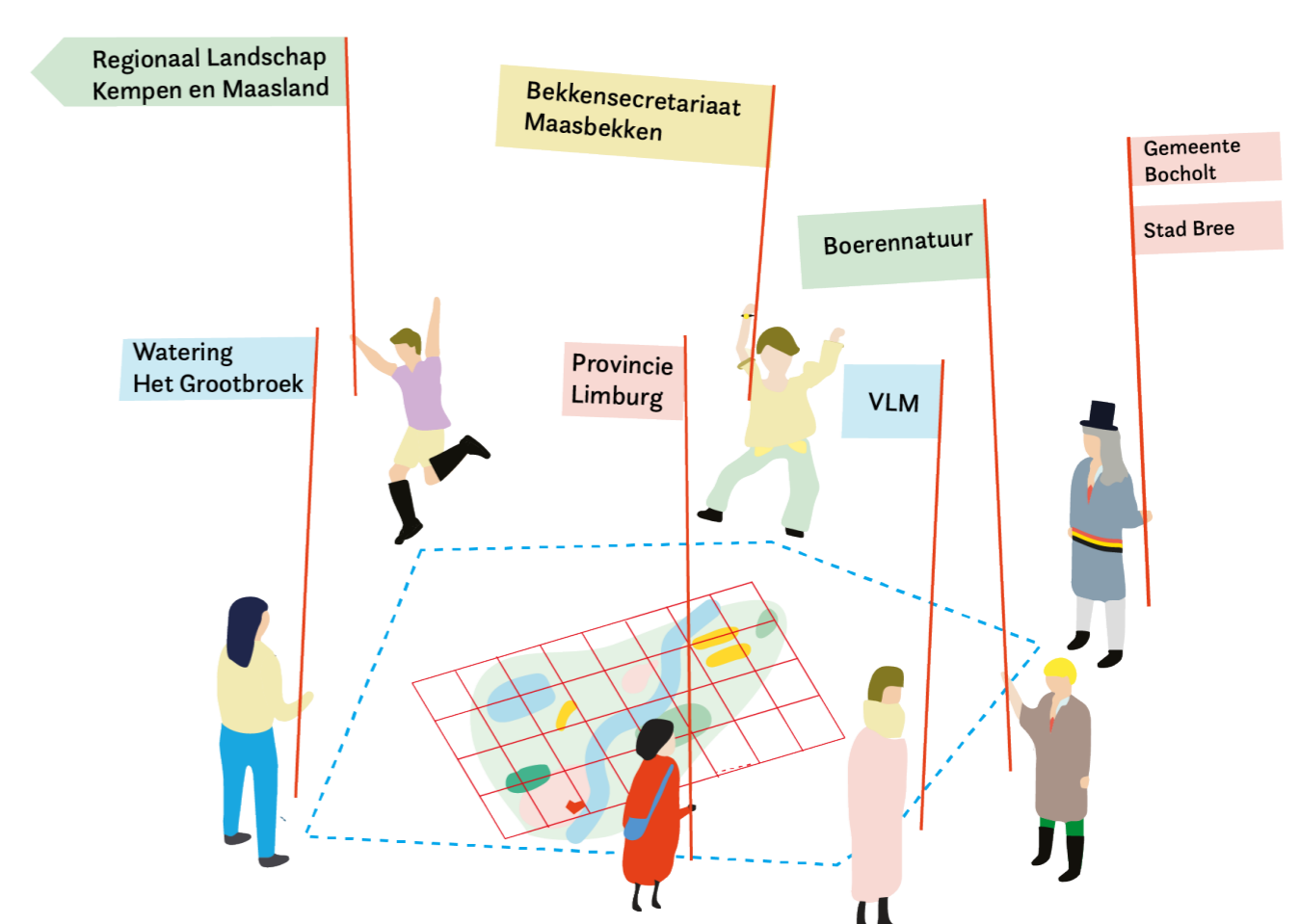
Droomimpact?

Een aantrekkelijk en klimaatrobuust landschap met een leefbare landbouw en een hoge (watergebonden) biodiversiteit. Door de geïntegreerde aanpak en samenwerking hopen we eveneens te werken aan een betere verstandhouding tussen landbouwers, natuur- en waterbeheerders.

Proces?

Gebiedscoalitie

Contactpersoon

Erwin Christis (erwin.christis@rlkm.be)

05 De Maarkebeek

Het gebied

De Maarkebeekvallei bevindt zich in de Vlaamse Ardennen, een reliëfrijk gebied dat gekenmerkt wordt door een kleinschalig en gevarieerd cultuurlandschap.

Kansen

De sterke natuurwaarden in het gebied, de historische dorpskernen en de relatief kleinschalige landbouw zorgen voor een erg aantrekkelijk landschap.

Uitdagingen

De sterke hellingsgraad, de klimaatverandering en het veranderende landgebruik zorgen voor wateroverlast en erosie.

Waar gaat het over?

We werken aan de opmaak van een landinrichtingsplan (LIP) voor een klimaatbestendige vallei van de Maarkebeek. Hierbij zetten we in op drie brede categorieën van inrichtingsmaatregelen:

- (1) Inrichtingsmaatregelen binnen en rond de contouren van enkele geplande gecontroleerde overstromingsgebieden gericht op ecologisch en landschappelijk herstel en de optimalisatie van een aantal wandelverbindingen.
- (2) Herstel van de oeverzones van een ecologische waardevolle zijbeek, de Krombeek.
- (3) Erosiemaatregelen gericht op het vermijden van afstromend sediment in de waterlopen a.d.h.v. inrichtingsmaatregelen zoals bufferstroken, plantaardige dammetjes, erosiepoelen, ...

Waarom vernieuwend?

- Brede aanpak
- Geïntegreerd
- Structureel en systematisch
- Gericht
- Efficiënt

Proces?

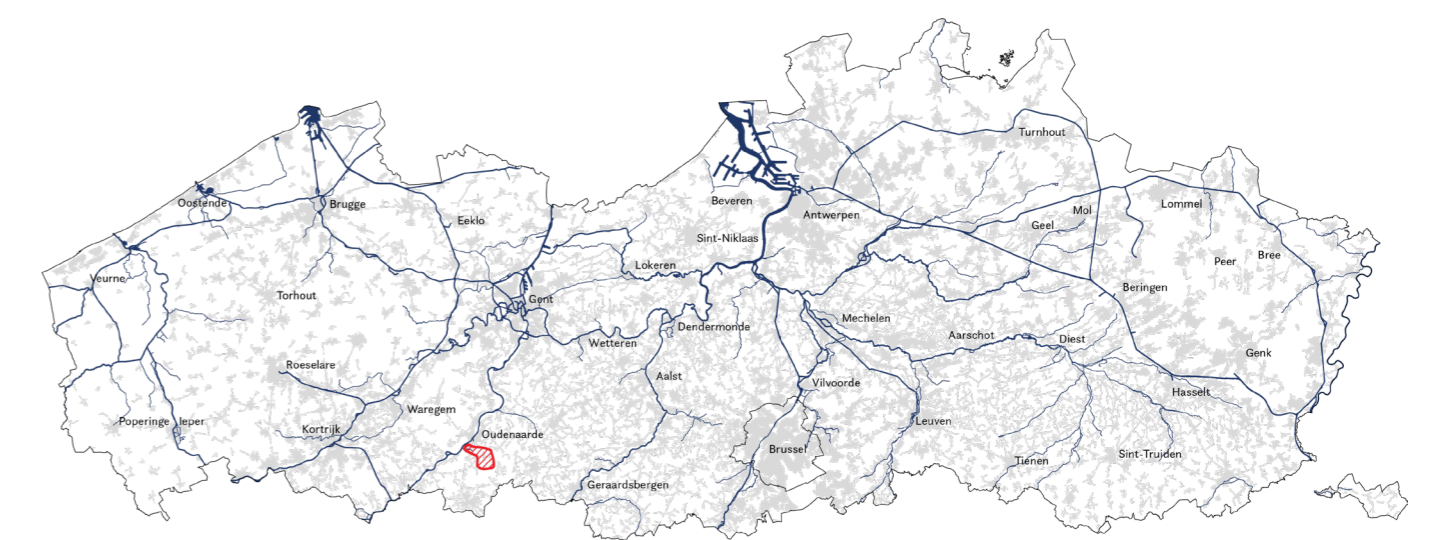
Uitdagingen onderweg?

In de beginfase van het project kwamen de demomaatregelen in het kader van het waterlandschapsproject moeilijk van de grond.

Er is vrij snel gekozen om via de eigen werking van het Steunpunt erosie werken rond aangepaste beheerovereenkomsten voor gras-bloemenstroken aan de rand van erosiegevoelige percelen. Een nadeel hiervan is echter wel dat de bredere coalitiewerking van het project is stilgevallen.

Droomimpact?

Een meer klimaatbestendige en ecologisch opgewaardeerde vallei van de Maarkebeek.

Uitvoeringsmaatregelen

Brede oeverzones rond waardevolle waterloop

Bufferstroken

Plantaardige dammen

Erosiepoelen en sedimentvangen

Herstel graften

Buffergrachten

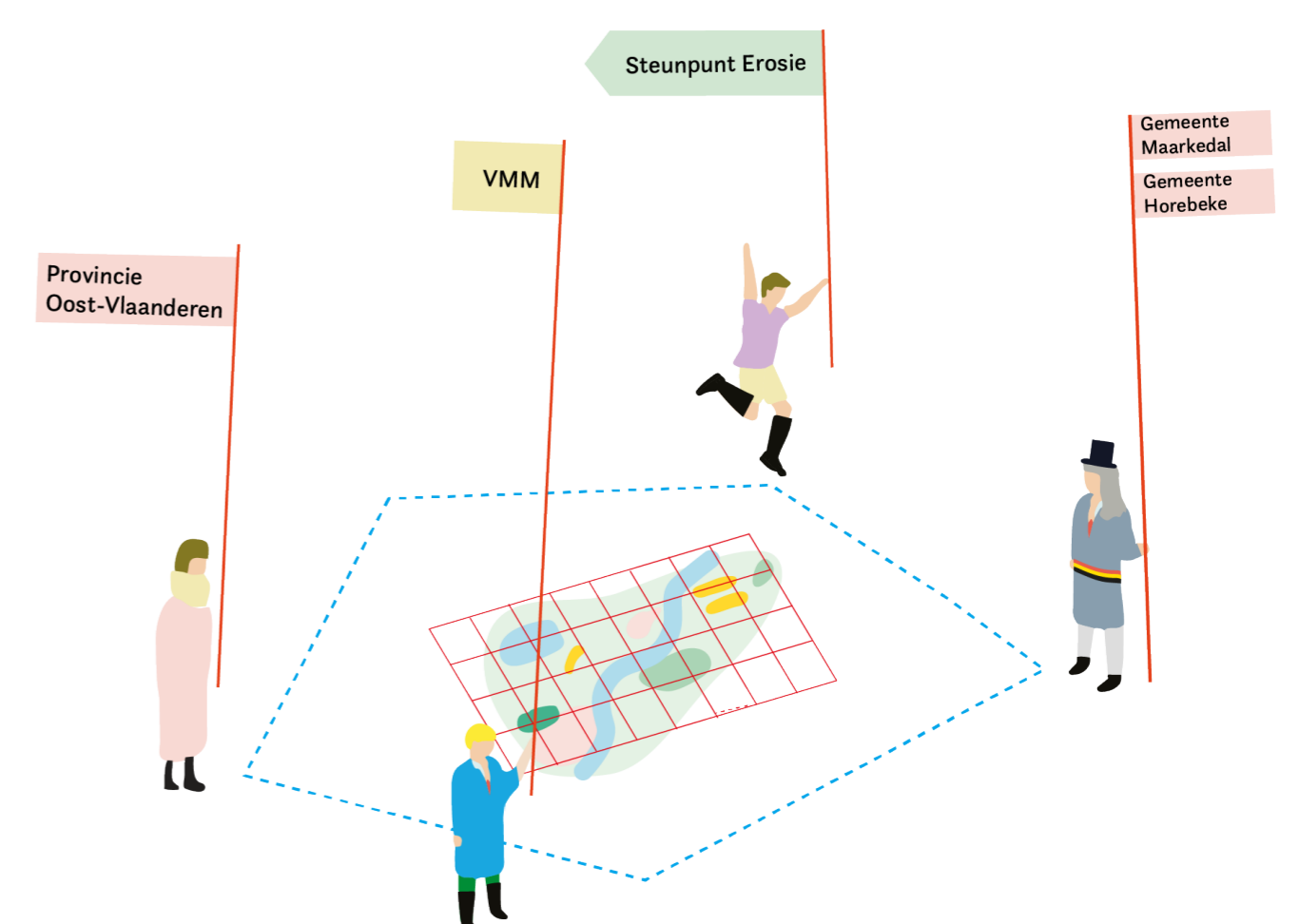
Bufferbekkens

Aanplant KLE's

Herstel soortenrijk grasland

Hermeandering

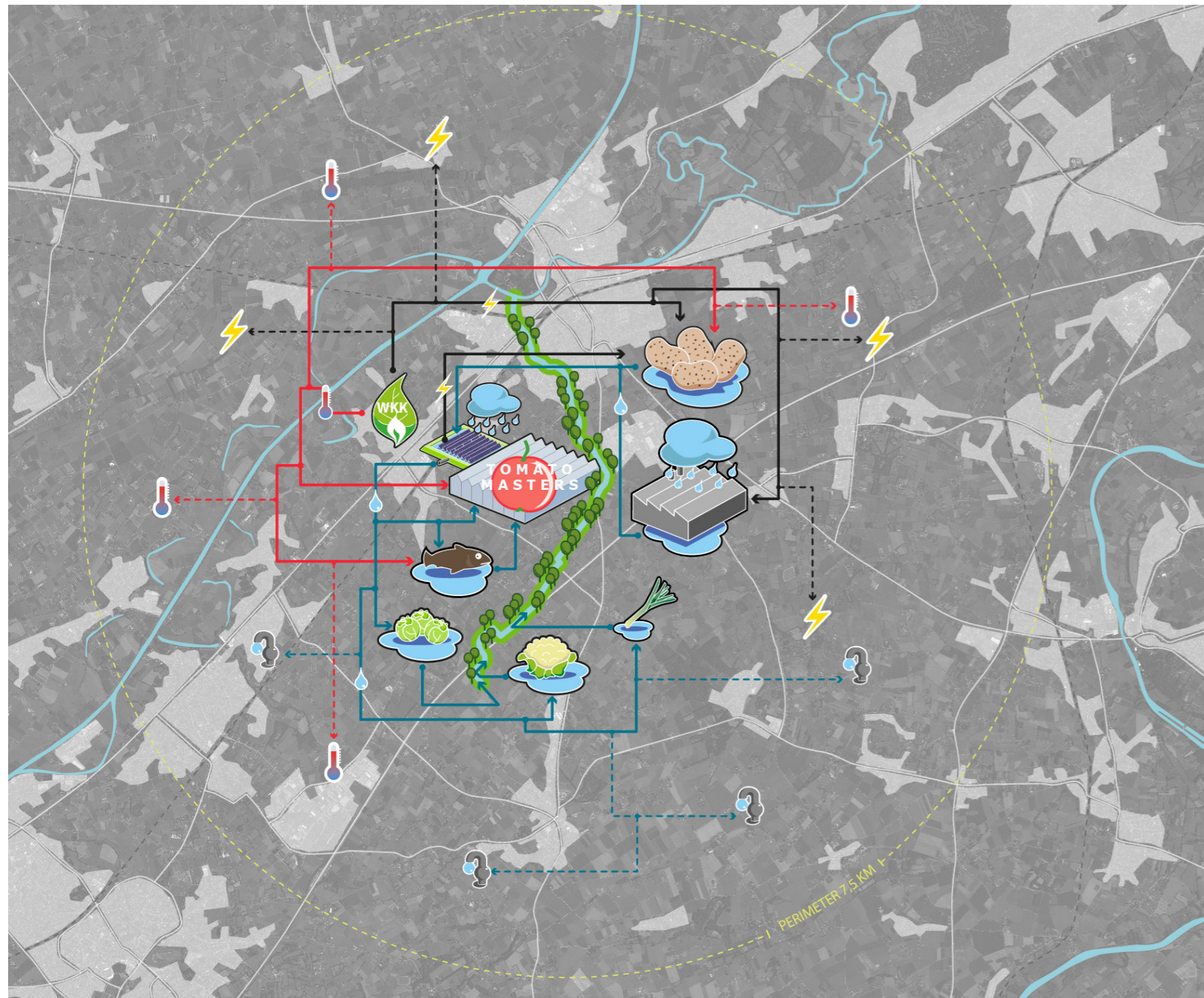
Gebiedscoalitie

Contactpersoon

Wim Vercruyse (wim.vercruyse@oost-vlaanderen.be)

06 Burenwater

Het gebied

Samenhingend open en vlak landbouwgebied met zandbodem en weinig opgaande beplanting. Grondgebonden landbouw met verspreid gelegen landbouwbedrijfszetels (veeteelt, gemengde bedrijven en glastuinbouw) en een bedrijventerrein.

Kansen

Bedrijvenzone met effluent en run-off i.f.v. waterbron voor omliggende akker- en tuinbouw. Kattebeek hydraulische overbelast, gebruik oppervlaktewater bij piekafvoeren mogelijk.

Uitdagingen

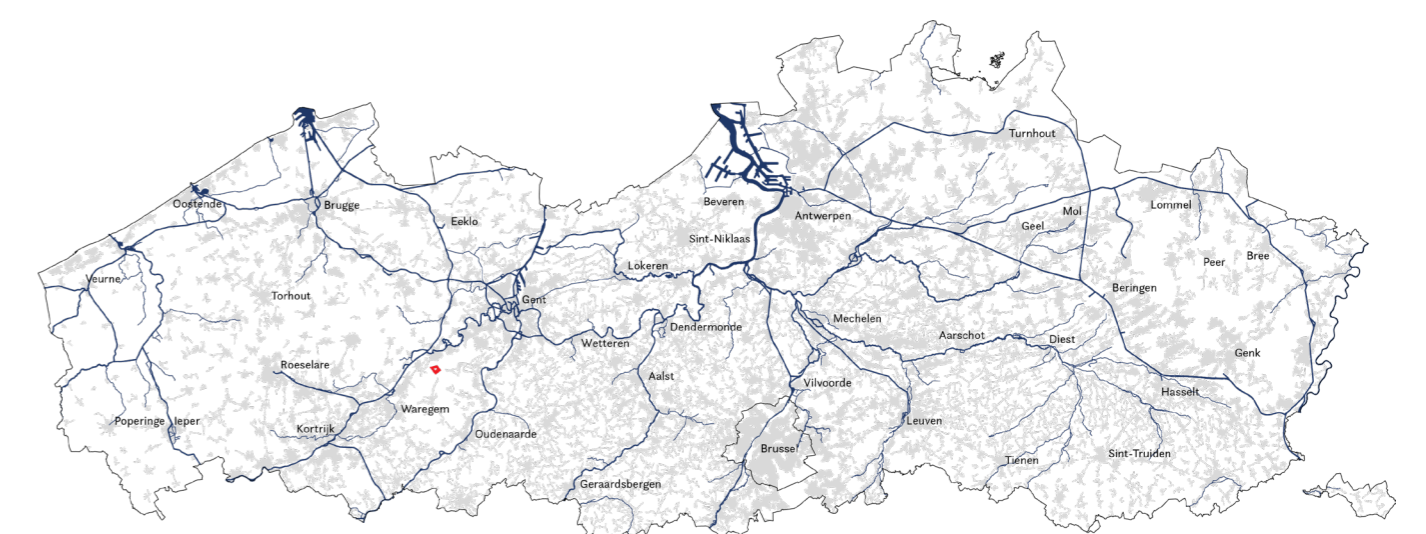
Regenwater en effluent van het industrieterrein in een laaggelegen gebied. Droogte en watertekort bij land- en tuinbouw in de zomer.

Waar gaat het over?

Aardappelteelt en glastuinbouw moeten (duur) water aanvoeren. Het lokaal verhogen van de waterbeschikbaarheid via de aanleg van een wateropslagbekken nabij de tuinbouwsite is het opzet. Het bekken wordt gevuld met oppervlaktewater tijdens de natte perioden en met overtollig regenwater vanuit de industriezone ifv gebruik door Tomato Masters (winter) en andere bedrijven en landbouwers (zomer). Het waterbekken zal ecologisch ingekleed worden. Verder wordt ook aan erosiebestrijding en landschapsherstel gewerkt binnen het afstroomgebied van de Kattebeek en de Stokstormbeek.

Uitdagingen onderweg?

- (1) Elke waterbron heeft mogelijkheden maar ook uitdagingen:
 - Effluentkwaliteit onvoldoende,
 - Oppervlaktewater beperkt beschikbaar,
 - Run-off beperkt beschikbaar uit infiltratiebekkens
- (2) Kosten/baten in de gaten houden
- (3) Impact op het watersysteem en het milieu goed inschatten
- (4) Zorg voor win-wins bij de inrichting
- (5) Heel wat overleg en afstemming nodig met gemeenten, eigenaars, waterbeheerders, natuur, ...
- (6) Aankoop nodige grond voor opslagbekken is problematisch

Uitvoeringsmaatregelen

Aanleg wateropslagbekken	Ecologische inrichting bekken en omgeving
Aanleg afhaalpunt	Aanleg beperkt leidingennetwerk (PD)
Opzet coöperatie voor beheer	Erosiebestrijding binnen de afstroomgebieden
Landschapsherstel en verhogen biodiversiteit	Bovenstrooms ophouden van water

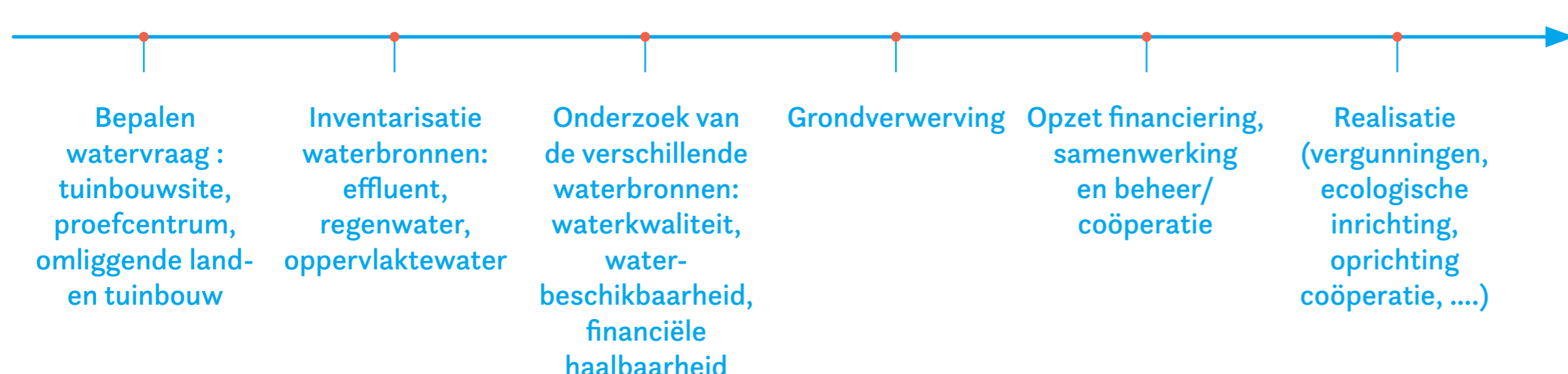
Waarom vernieuwend?

- Circulair
- Ecologische meerwaarde
- (Drink)waterbesparing
- Kostenefficiënt
- Samenwerking

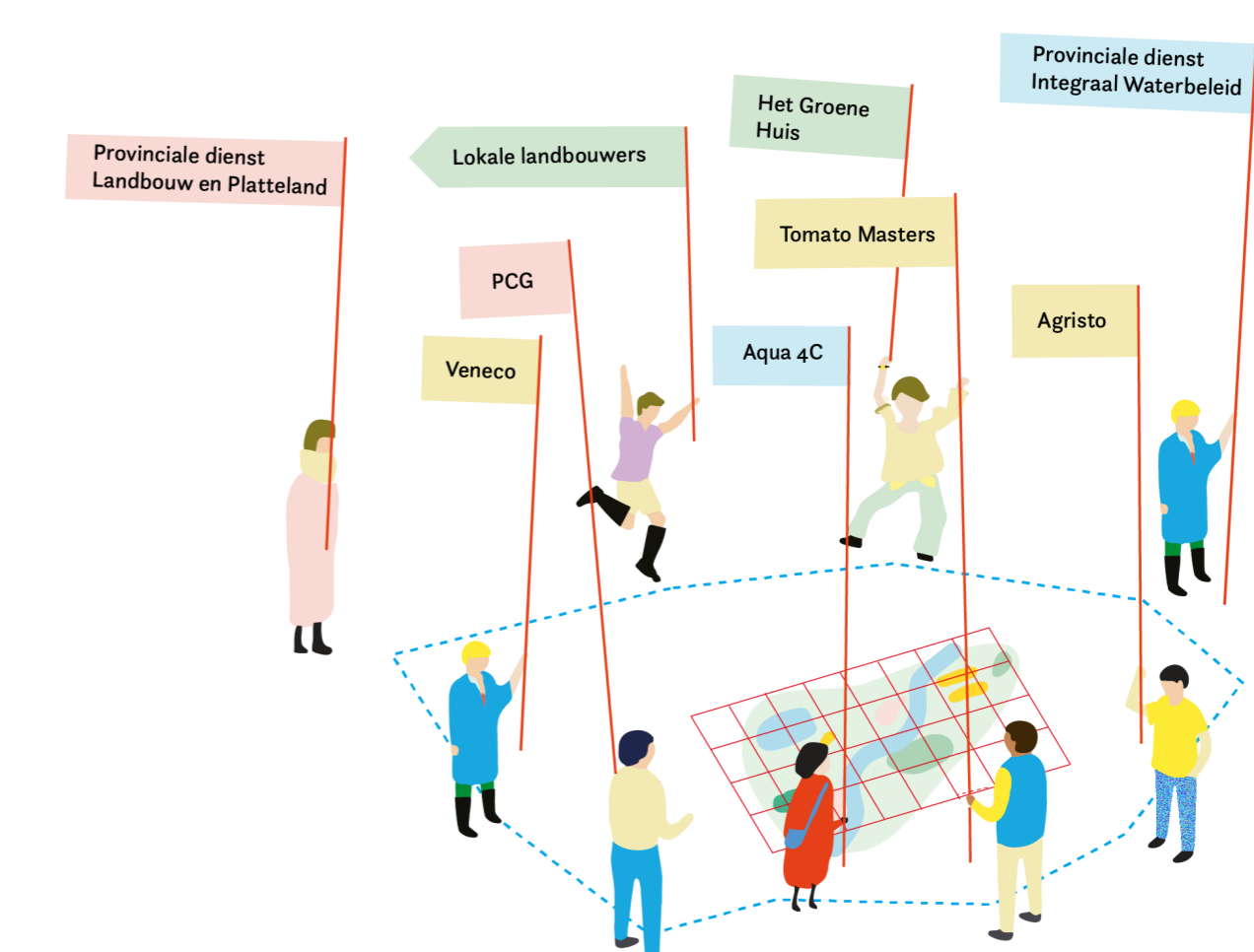
Droomimpact?

We willen de hydraulische overlast van de Kattebeek milder en voldoende water voorzien voor omliggende land- en tuinbouw in de zomer uit een landschappelijk en biodivers ingekleed waterbekken, zonder negatieve impact op het watersysteem en de fauna en flora die hier van afhankelijk zijn. Daarnaast is het doel om coöperatieve gedachte en samenwerking te initiëren zodat dit inspirerend werkt voor eventuele toekomstige projecten, waarvoor dit project ook als ervaring dient.

Proces?

Gebiedscoalitie

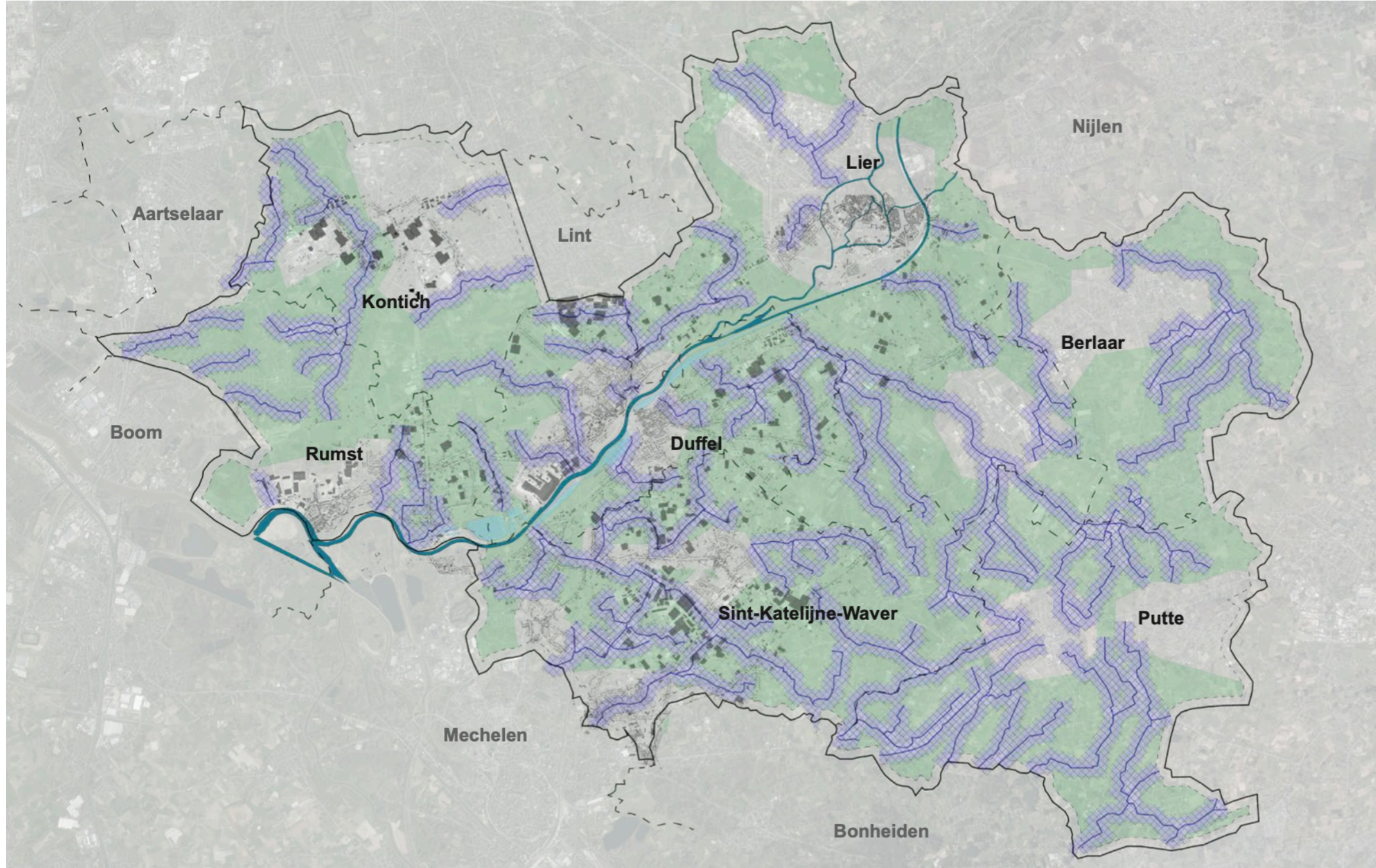

Contactpersoon

Anja Geiregat (anja.geiregat@oost-vlaanderen.be)

07

Aqualitatieve Mechelse Groenteregio

Het gebied

De Mechelse Groenteregio is van oudsher tot vandaag een belangrijke groenteregio binnen Vlaanderen met heel gespecialiseerde top-telers, zowel in openlucht als in serres.

Kansen

Er is veel potentie voor waterslimme innovaties en inrichtingen door de aanwezige expertise in het gebied én de vele beekvalleien.

Uitdagingen

De impact van wateroverlast en langdurige droogte wordt jaarlijks gevoeld door zowel de landbouwers, de natuur, als de inwoners van de Mechelse Groenteregio.

Waar gaat het over?

We stimuleren en begeleiden innovaties, investeringen en landschappelijke inrichtingen met, voor en door land- en tuinbouwers. Door middel van concrete pilootprojecten, studies en gebiedsgerichte samenwerkingen realiseren we volgende doelen:

- minder grondwaterafhankelijkheid en meer toegang tot alternatieve waterbronnen;
- beekvalleien slim inzetten om overstromings- en droogteproblematiek te remediëren;
- een hogere landschappelijke kwaliteit in de ruimtelijk versnipperde regio
- een betere waterkwaliteit;
- Kennisverspreiding rond klimaatadaptieve maatregelen in een land- en tuinbouwlandschap;
- opbouw van een kennis- en partner-netwerk rond klimaatadaptieve maatregelen

Waarom vernieuwend?

- Glastuinbouw
- Unieke samenwerkingen
- Innovaties
- Synergie met beekvalleien
- Maatwerk

Proces?

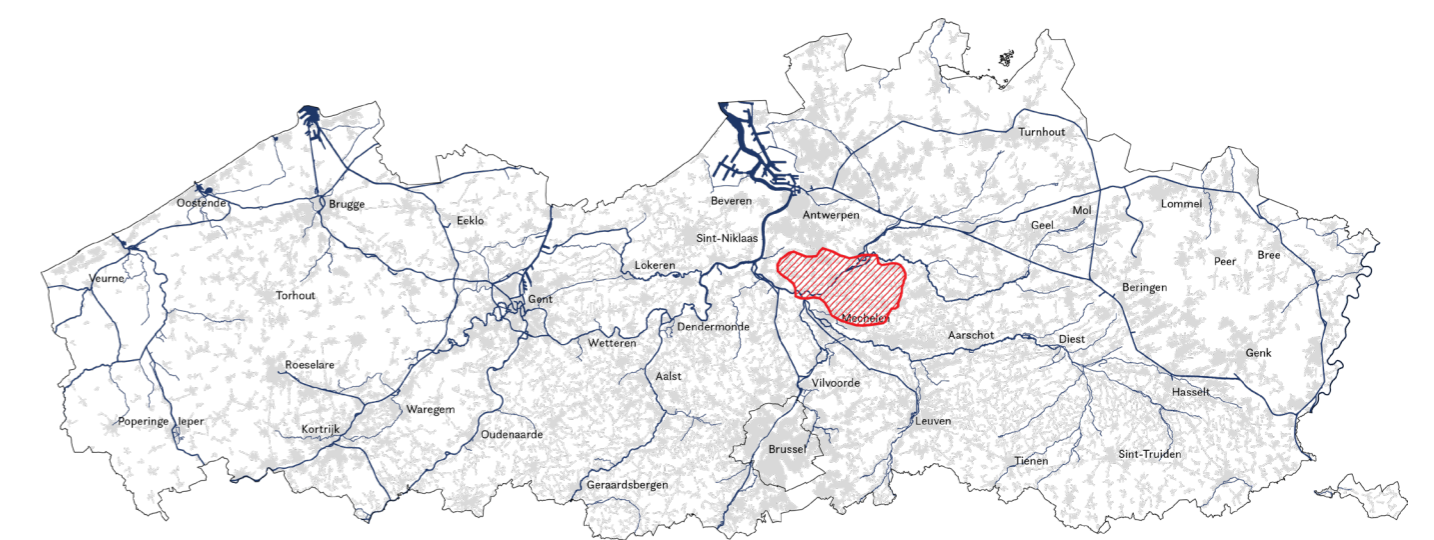

Uitdagingen onderweg?

- (1) Binnen het programma Water+Land+Schap worden geen personeels- en werkmiddelen ter beschikking gesteld om de gebiedscoalities te ondersteunen.
- (2) De aanvullende subsidieprojecten om de personeelsinzet te financieren vormen een hoge administratieve last.
- (3) Een demonstratiemaatregel bleek bij de verdere technische uitwerking financieel niet haalbaar en is daardoor gestrand. Omdat dit een pilootproject was, was dit op voorhand niet te voorspellen.
- (4) Een stakeholder die niet mee wil, kan een potentiële demo blokkeren.

Droomimpact?

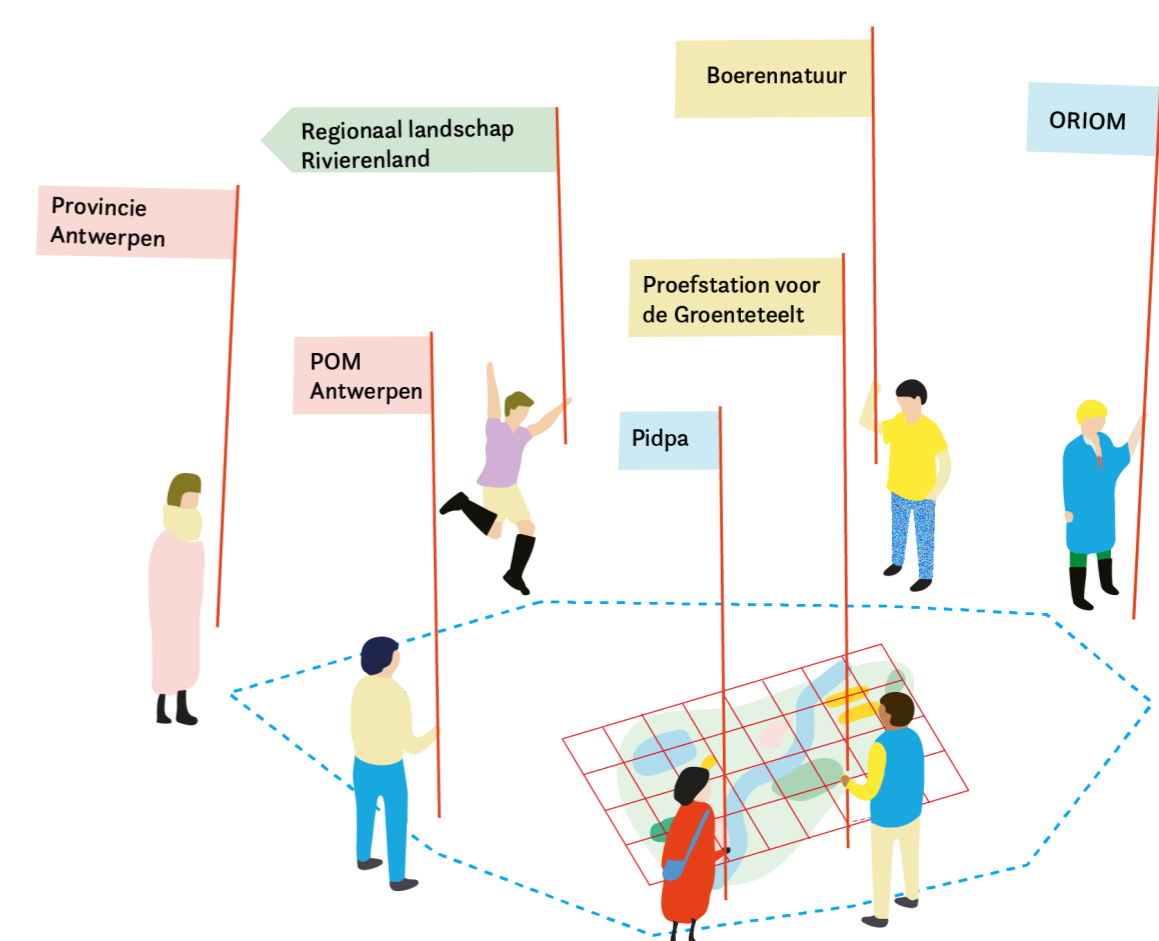
- Effectieve en haalbare maatregelen ontwikkelen die breed implementeerbaar zijn
- Meer ruimte voor beekvalleien in de Mechelse Groenteregio en herstel van problematische waterhuishouding
- Meer draagvlak en waardering voor de klimaatinspanningen van teler
- Een permanent lerend netwerk rond implementatie van klimaatadaptieve maatregelen
- Een Mechelse Groenteregio die klimaatextremen in de verre toekomst kan weerstaan en een topproductie-regio blijft
- Volledig circulair watergebruik

Uitvoeringsmaatregelen

Gebiedscoalitie

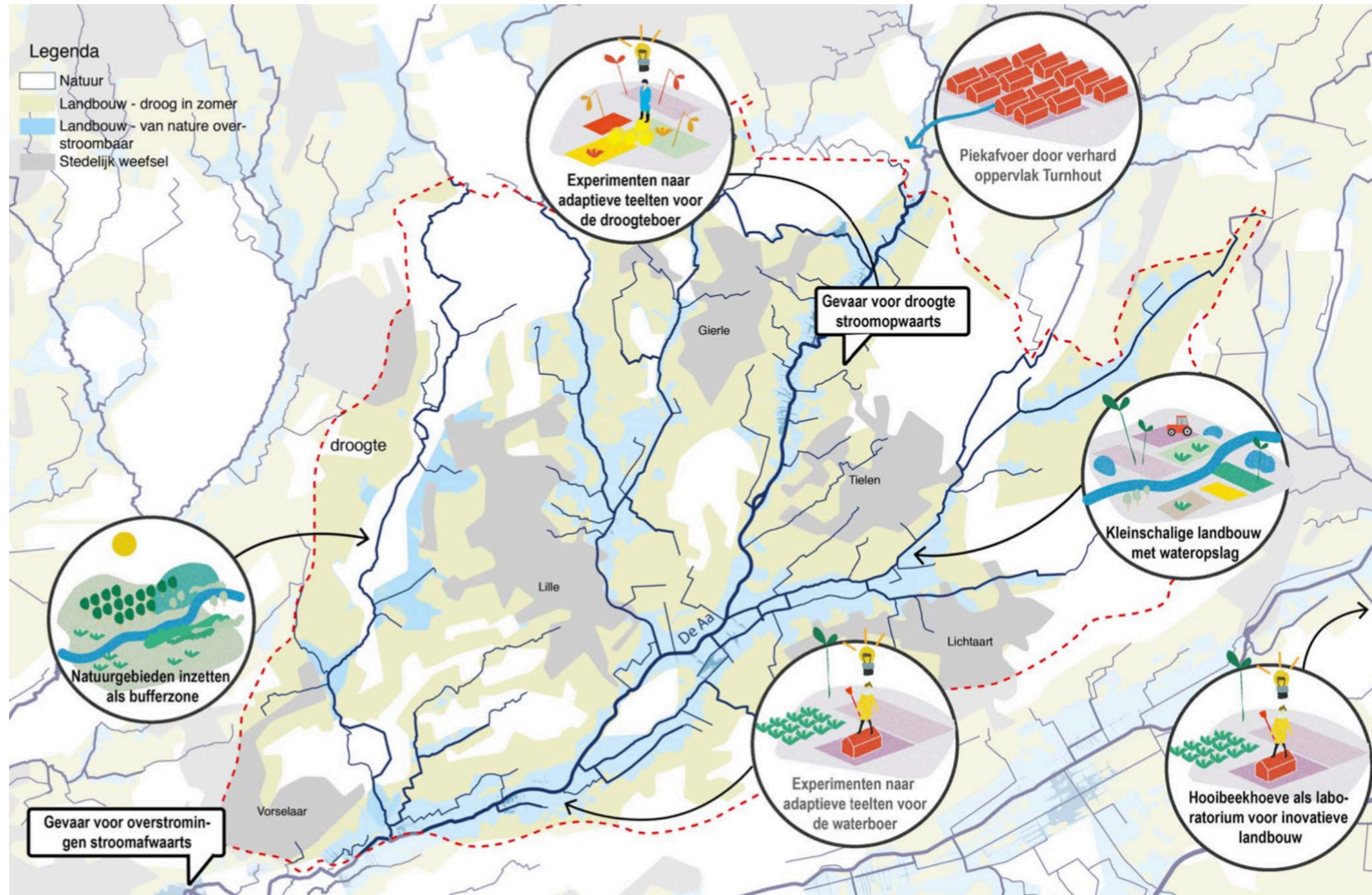

Contactpersoon

Stan Verdonck (stan.verdonck@pomantwerpen.be)

08

Beek.Boer.Bodem. In de vallei van de Aa

Het gebied

De vallei wordt gekenmerkt door weilanden en akkers, met relictten van mooie beemdenlandschappen en gehuchten aan de rand van de vallei.

Kansen

De Aa-vallei is een vruchtbaar landbouwgebied met een ondergrond uitermate geschikt voor hemelwaterinfiltratie. De waterlopen hebben een goede waterkwaliteit.

Uitdagingen

Het overstromingsrisico, de landbouwbedrijfsvoering afstemmen op het fysisch systeem en klimaatrobuuster maken, economisch leefbare landbouw, kwaliteitsvol landschap en de kwaliteit van grond- en oppervlaktewater.

Waar gaat het over?

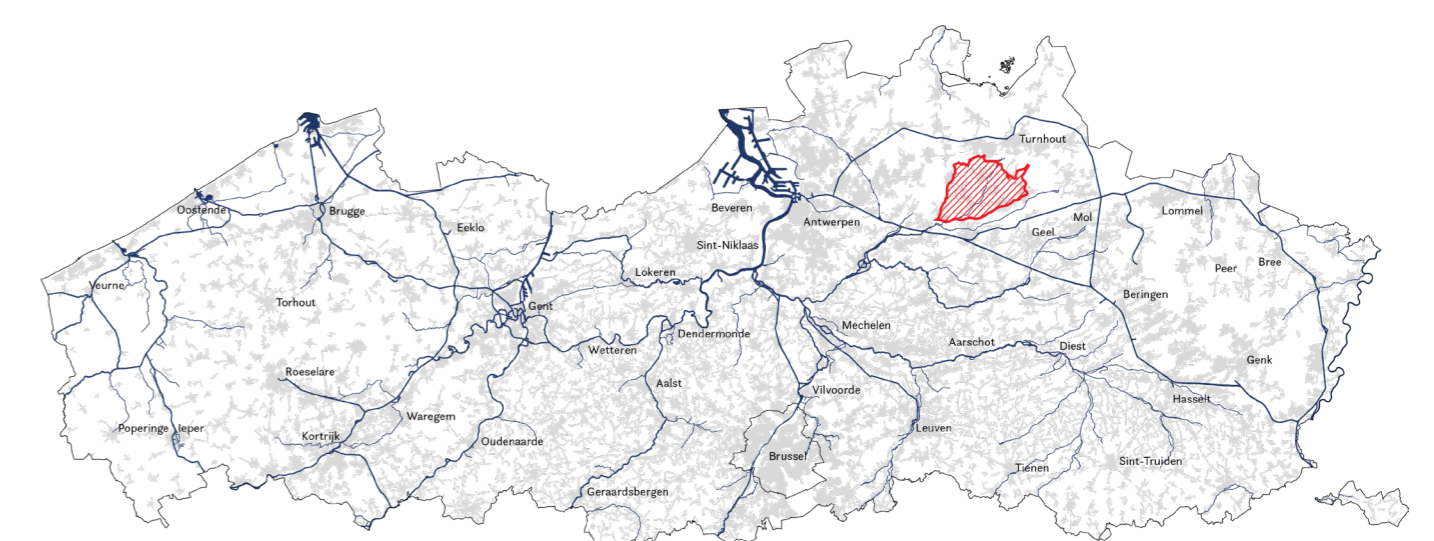
In de Vallei van de Aa wil de lokale coalitie in nauw overleg met landbouwers en natuurbeheerders maatregelen uitrollen om de doelen van Water-Land-schap na te streven.

Bij de opmaak van het initiatief {beek.boer.bodem} werd een menukaart met maatregelen samengesteld. De maatregelen werden onderverdeeld in quick-wins, maatregelen op korte termijn en maatregelen op lange termijn.

De partners op terrein, o.a. Boerenatuur Vlaanderen vzw en Hooibeekhoeve begeleiden landbouwers en terreinbeheerders bij het nemen van deze maatregelen.

Uitdagingen onderweg?

- (1) Veranderende wetgeving
- (2) Complexe processen
- (3) Veel overleg
- (4) Complexe wetgeving

Uitvoeringsmaatregelen

Stuwen	Bufferstroken
Klimaatrobuuste gewassen	Houtsnippers in de bodem
Wilganaanplant (tegen oeverafkalving)	Mechanische onkruidbestrijding
Peilgestuurde drainage	Onderzoek a.d.h.v. watersysteemkaarten
Monitoring	Natuurvriendelijke oever

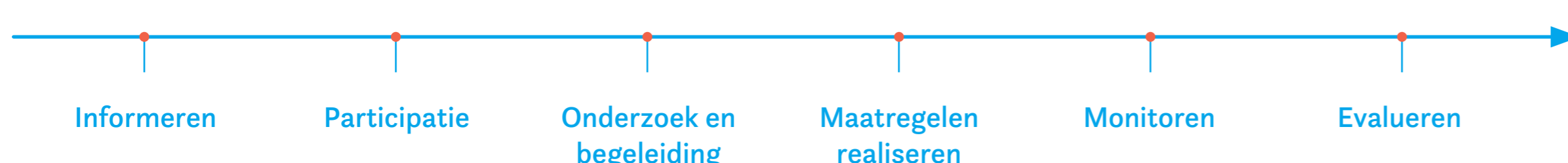
Droomimpact?

Het realiseren van vele kleine maatregelen die samen een groot verschil realiseren op terrein.

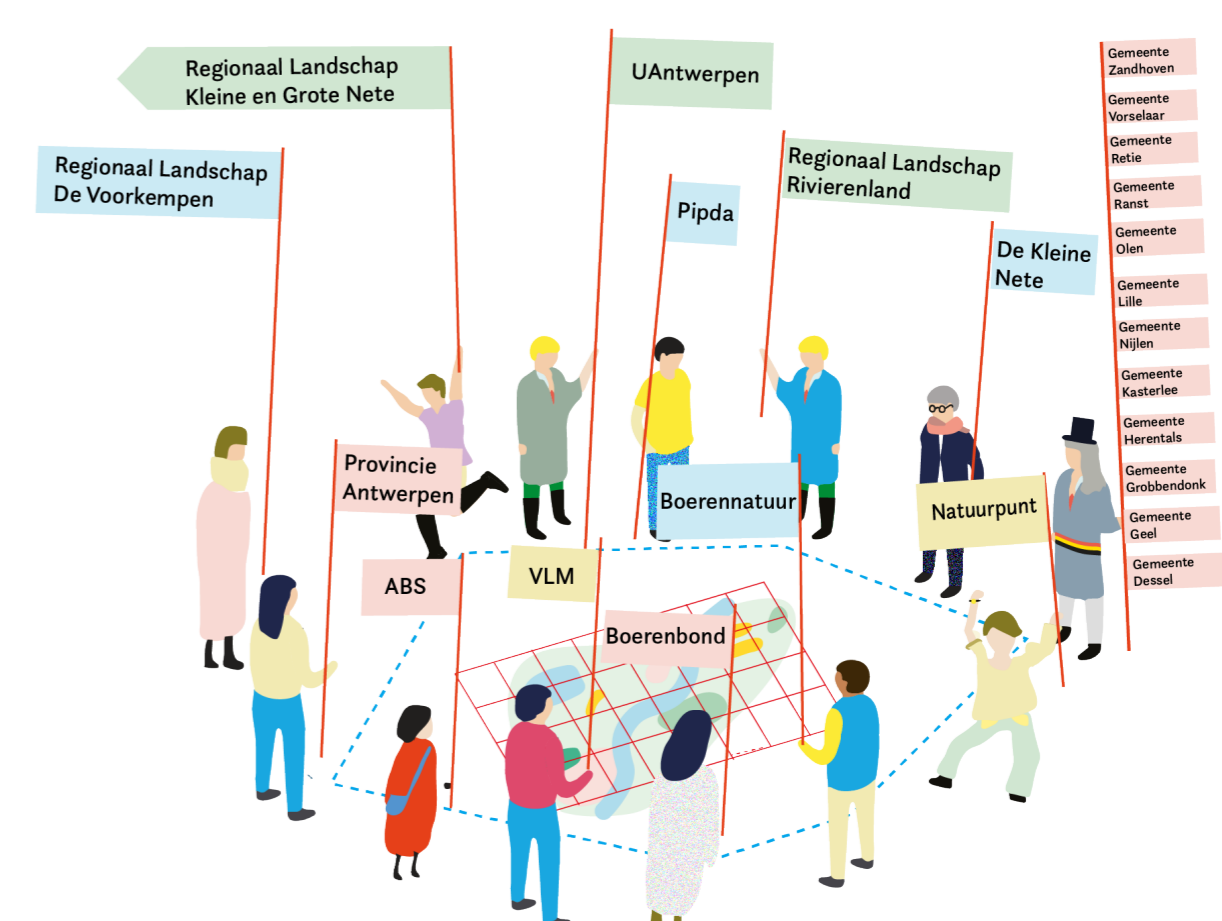
Waarom vernieuwend?

- Bottom up
- Samen met landbouwers en natuurbeheerders
- Sterke gebiedscoalitie
- Praktijkgericht
- Vele kleine inspanningen maken samen een groot verschil

Proces?

Gebiedscoalitie

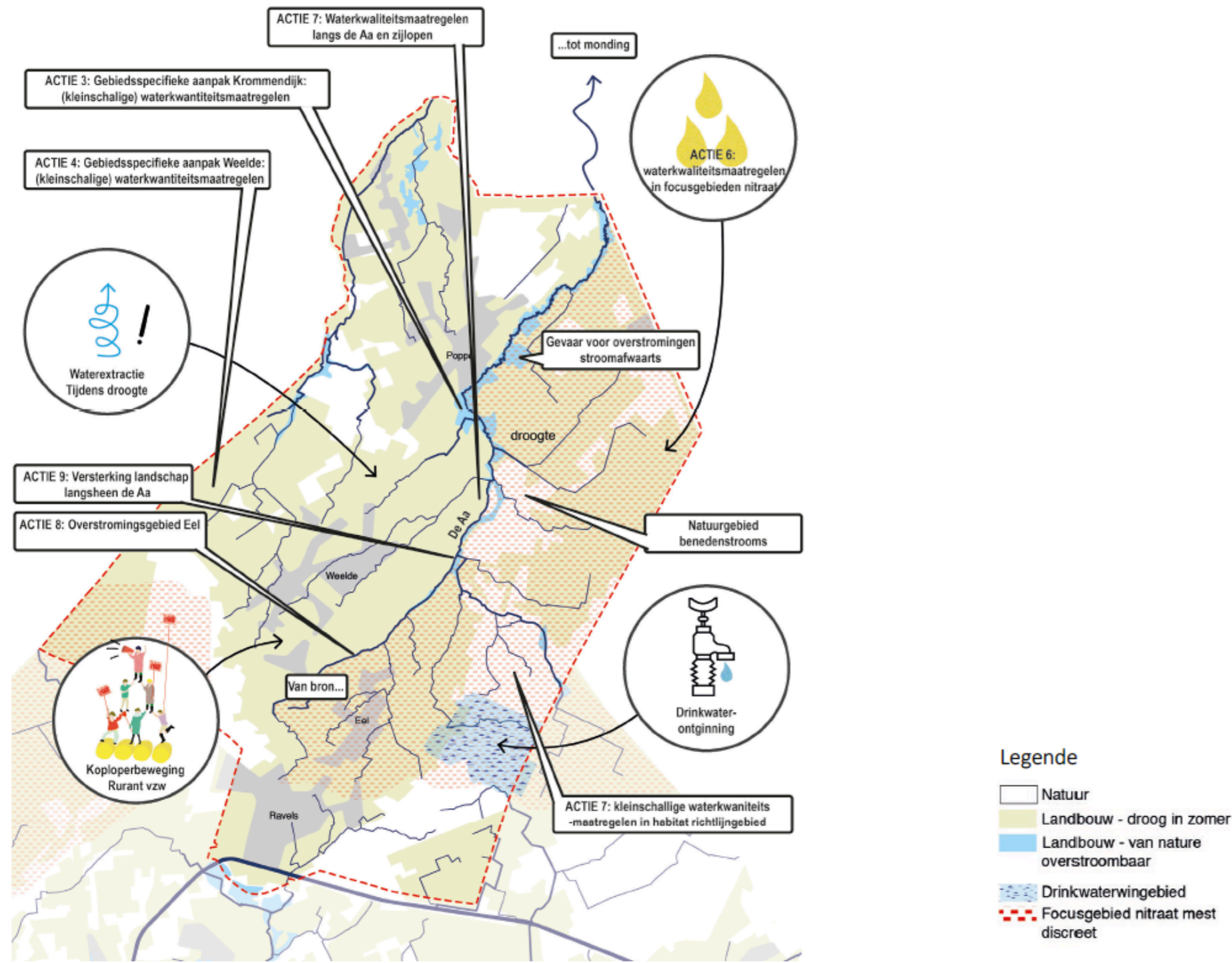

Contactpersoon

Koen Eyskens (koen.eyskens@provincieantwerpen.be)

09

Werken op de waterscheidings-kam: bovenstroomse waterinitiatieven in Ravels

Het gebied

Het gebiedsprogramma bevindt zich in de gemeente Ravels, waardoor de Aa stroomt en waar een sterke landbouwactiviteit aanwezig is. De meanderende waterloop van de Aa vormt de watersystemische ruggengraat doorheen het gebied.

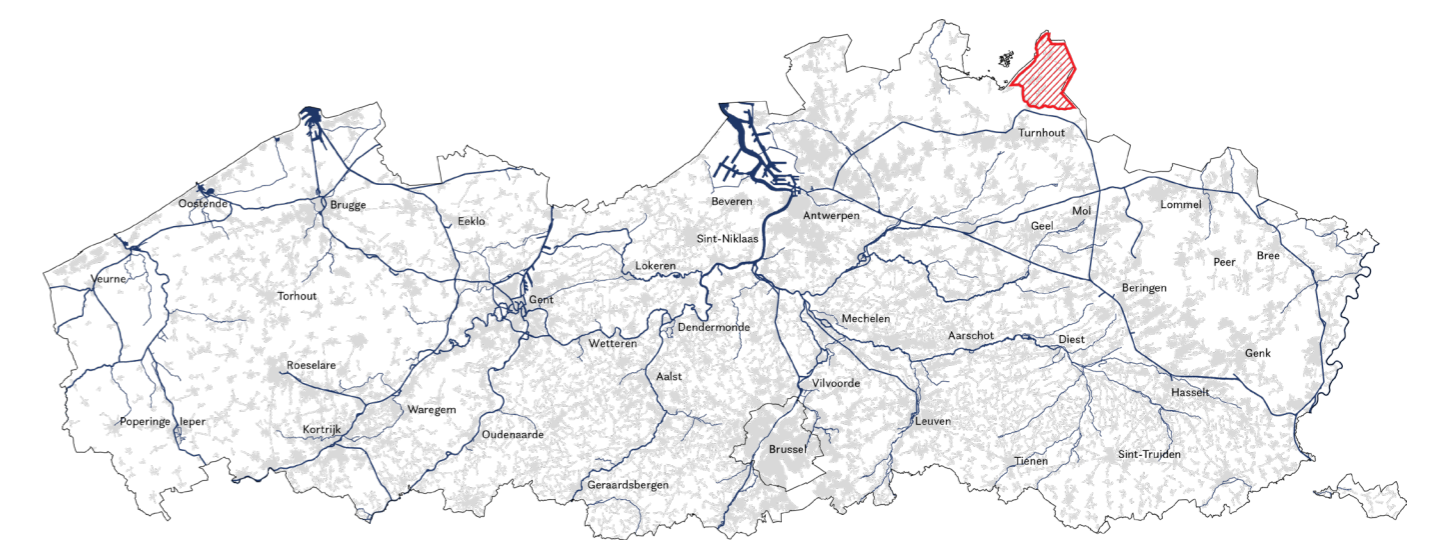
Kansen

Uitdagingen

Waar gaat het over?

Het programma heeft als ambitie de open ruimte in landbouwgebied wat betreft het watersysteem robuuster en veerkrachtiger te maken. Op deze manier worden ook de productieve activiteiten verzekerd in de toekomst. Zowel kleinschalige maatregelen op perceelsniveau zoals stuwen en peilgestuurde drainage als grensoverschrijdende maatregelen zoals medegebruik van bufferbekkens door landbouwers worden beoogd. De maatregelen worden uitgewerkt op terrein met landbouwers, op vrijwillige basis.

Uitdagingen onderweg?

Uitvoeringsmaatregelen

Peilgestuurde drainage

Teeltvrije bufferzone

Stuwen

Houtsnippers op akkers

...

Droomimpact?

Met gebiedsgerichte maatregelen de samenhang tussen de productieve activiteiten in de open ruimte en het fysisch systeem van het landschap versterken.

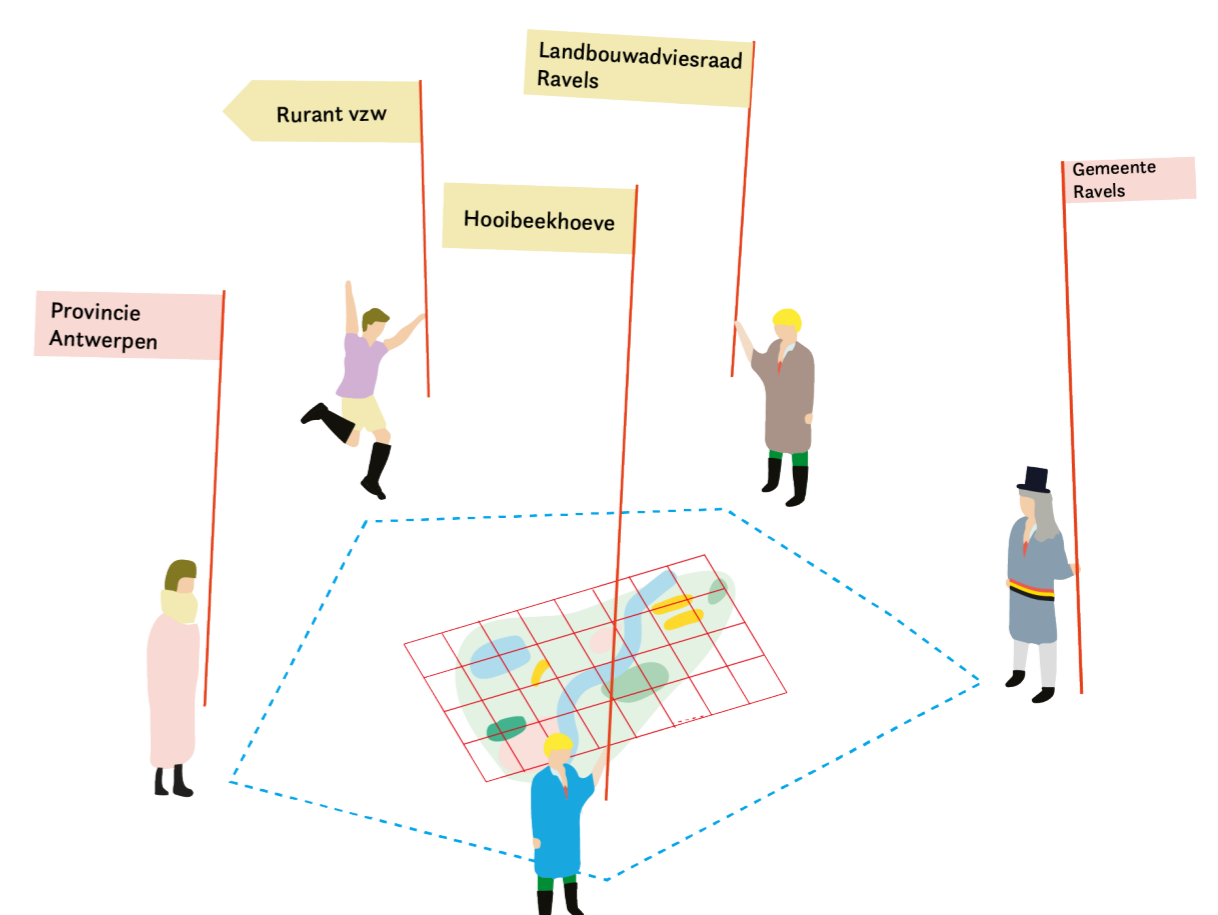
Waarom vernieuwend?

-
-
-
-
-
-

Proces?

Gebiedscoalitie

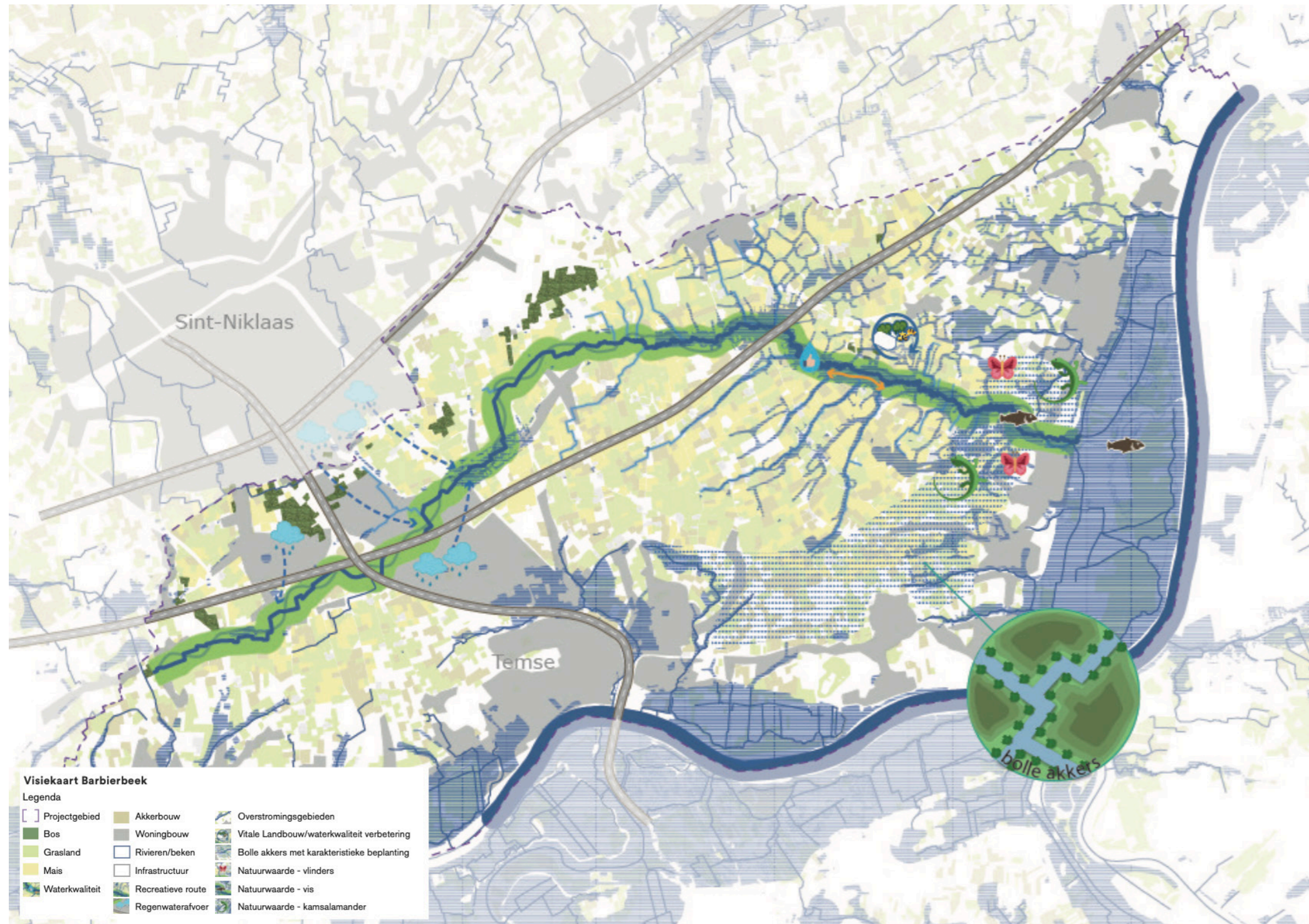

Contactpersoon

Maarten Vandervelpen
(Maarten.VANDERVELPEN@provincieantwerpen.be)

10

Barbierbeek verbindt

Het gebied

De vallei van de meanderende Barbierbeek vormt samen met de bolle akkers de ruggengraat van de natuurlijke verbinding tussen de Schelde- en Durmevallei en de beboste stuifzandrug Waasmunster-Beveren.

Kansen

De vallei is vastgesteld als landschapsrelict en deels beschermd als cultuurhistorisch landschap met een bol akkergebied. De Barbierbeek zelf is een unieke, sterk meanderende waterloop. Ook zorgt een natuurlijk overstromingsgebied voor extra waterberging.

Uitdagingen

Behoud unieke meandering, optimalisatie van de landbouwuitbating, landschapsherstel, versterken natuurverbinding in samenwerking met grondgebruikers en -beheerders en de waterkwaliteit en -kwantiteit.

Waar gaat het over?

Door een intensieve samenwerking met de lokale partners, grondgebruikers en -beheerders en met experts uit relevante beleidsdomeinen willen we de uitdagingen van het gebied aanpakken. Via de demonstratiemaatregelen wordt met de grondgebruikers langs de Barbierbeek ingezet op het realiseren van bufferzones en de realisatie van soortgerichte acties. Waterkwaliteit en waterkwantiteit blijven een belangrijk aandachtspunt. Hierbij denken we aan een optimalisatie van de bodemkwaliteit en van het beheer van het fijnmazig grachtenstelsel.

Het proces is opgestart om met de betrokken partners na te gaan op welke manier de uitdagingen kunnen gerealiseerd worden en welke maatregelen hiervoor nodig zijn. Dit zal resulteren in een actie- en maatregelenprogramma.

Uitdagingen onderweg?

- (1) Proces vraagt veel tijd om een draagvlak te creëren
- (2) Tegengestelde belangen van de verschillende betrokkenen afstemmen op elkaar
- (3) Wijziging in de landbouwwetgeving gedurende het proces
- (4) Overleg en afstemming met alle betrokkenen is een uitdaging
- (5) Iedereen mee krijgen om tot een aansluitende bufferzone te komen
- (6) Economisch moeilijke tijden om vernieuwing te lanceren

Droomimpact?

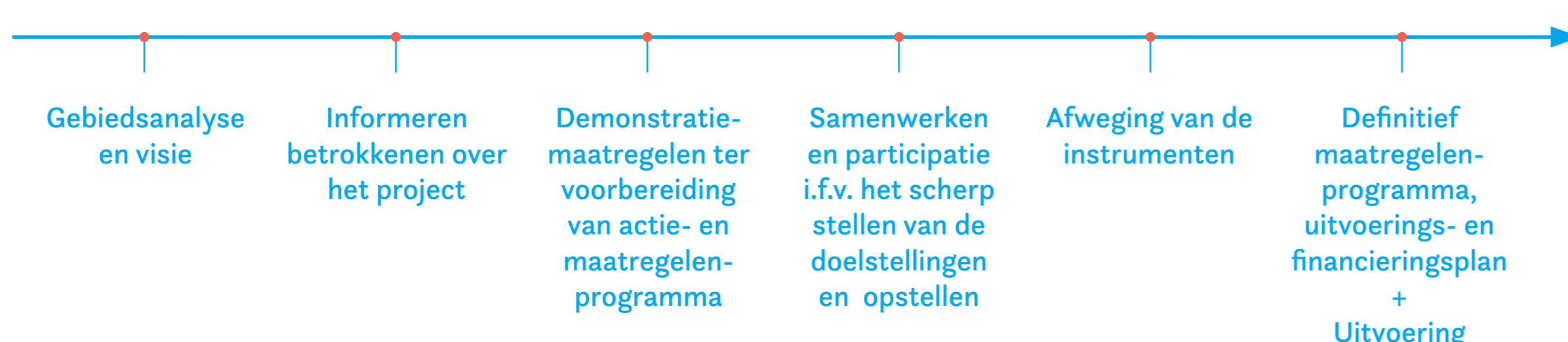
Door een intensief participatietraject tot een grotendeels gedragen uitvoerbaar maatregelenprogramma te komen tot realisatie van

- (1) een aaneensluitende bufferzone langs de Barbierbeek
- (2) landschapsherstel en versterking natuurverbinding
- (3) samenwerkingen tussen grondgebruikers i.k.v. landschapsherstel en natuurverbinding
- (4) een forum voor aanpak wateroverlast en watertekort.

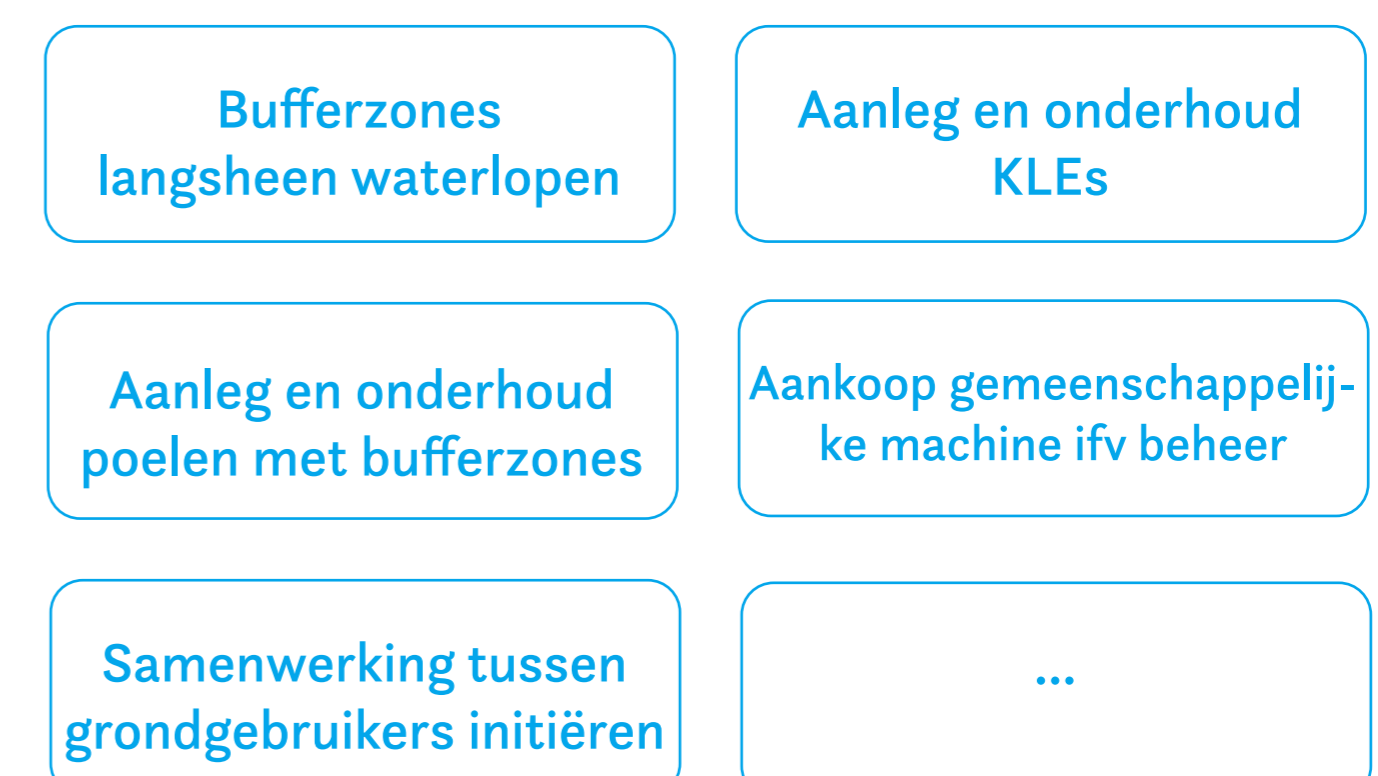
Waarom vernieuwend?

- Samenwerking
- Intensief participatietraject
- (Beheer)maatregelen op maat van het gebied
- Faciliteren van het beheer

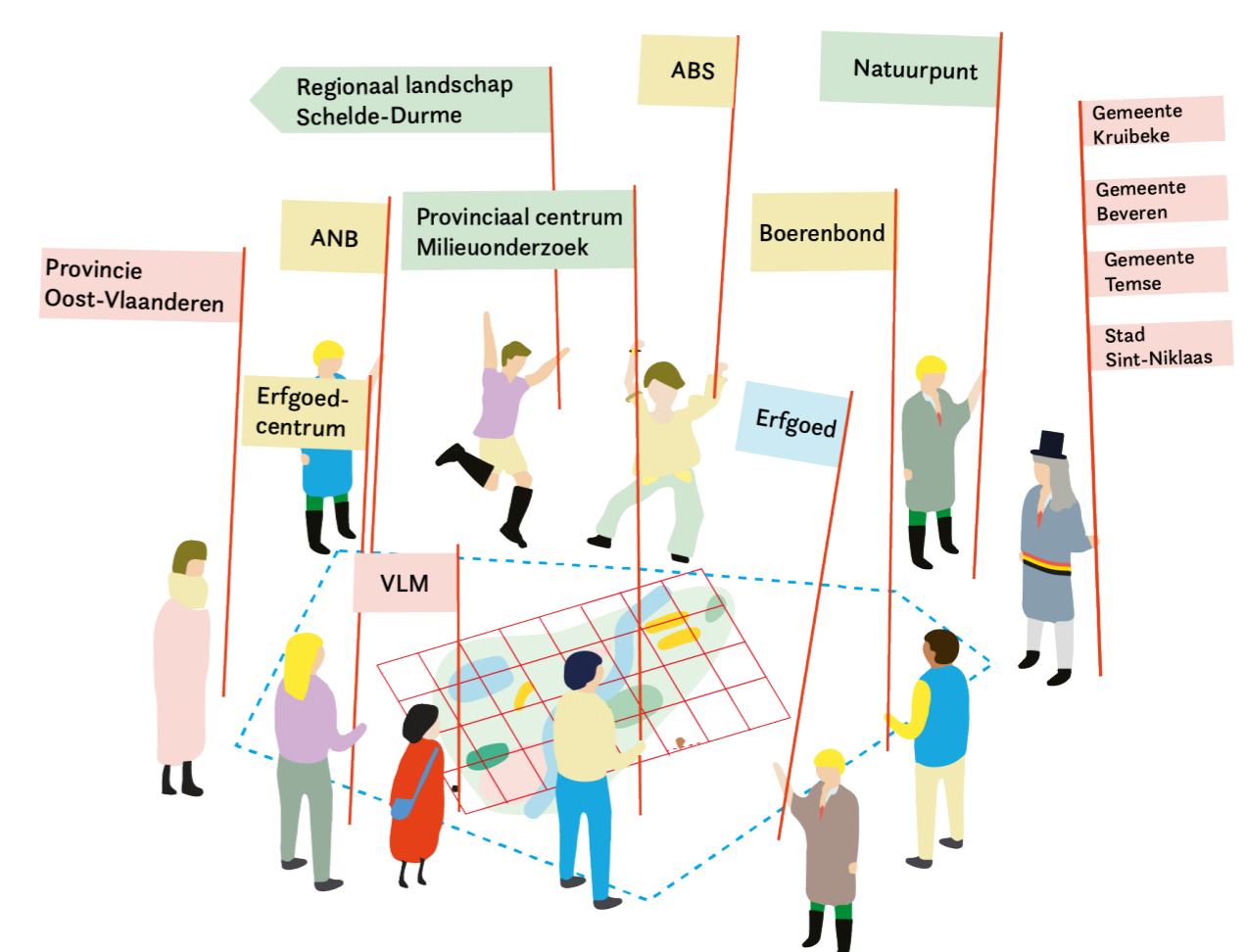
Proces?

Uitvoeringsmaatregelen

Gebiedscoalitie

Contactpersoon

Hanne van der Poel (hanne.van.der.poel@oost-vlaanderen.be)
Anja Geiregat (anja.geiregat@oost-vlaanderen.be)

11

Zuidelijke Zennevallei: Vallei van de Zennebeemden

Het gebied

De Zennebeemden vormen een groene vinger ten zuiden van Brussel, doorsneden door de E19. Hier meandert de Zenne nog langs bossen, graslanden, akkers en erfgoed.

Kansen

Het gebied biedt vele kansen omwille van de schaalgrootte: waterberging, hermeandering, natuurontwikkeling, recreatie én toerisme.

Uitdagingen

Een sterke versnippering, een hoge druk op het landgebruik en een slechte waterkwaliteit.

Waar gaat het over?

Via herprofilering en natuurlijke oeverinrichting kan de natuurlijke loop van de zijbeken van de Zenne (Lotbeek, Oude Gracht en Biezeweidebeek) hersteld worden en waterbuffering bevorderd worden.

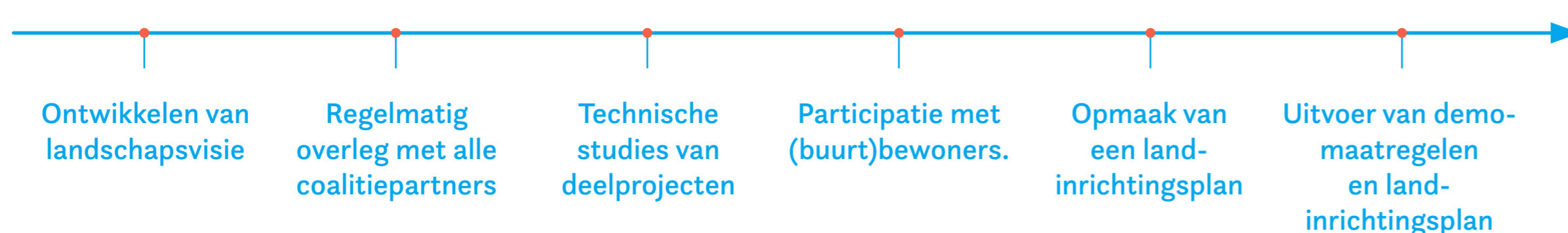
Er is ruimte om aan bosontwikkeling en bosvorming te doen, via de omvorming van populierenbossen naar elzenbroekbossen. Er is ook heel wat potentieel voor het herstel van (hoogstam) boomgaarden en het voormalige boccalandschap.

De vallei van de Zennebeemden vormt bovendien een belangrijke ontbrekende schakel in de realisatie van het Zennepad, dat belangrijke toeristisch-culturele landschapselementen met elkaar verbindt binnen de Zennevallei.

Waarom vernieuwend?

- Realisatie van landschapsvisie
- Grootschalige landschapontwikkeling
- Hefboom voor onthardings- en rioleringsprojecten
- Sterke, intergemeentelijke samenwerking
- Recreatief-toeristische ontsluiting

Proces?

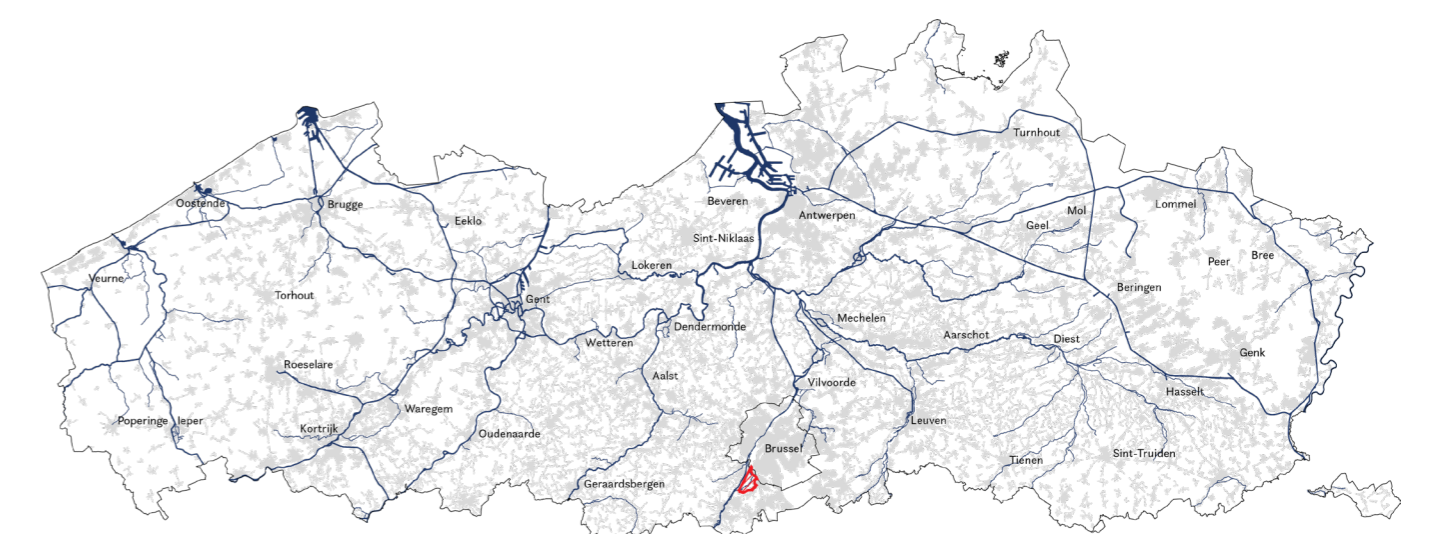
Uitdagingen onderweg?

De eigendomsstructuur is erg versnipperd en vaak zijn de gronden verpacht, terwijl het landgebruik niet helemaal aangepast is aan de bodemstructuur en de vochtigheid in de vallei.

De waterkwaliteit van de Lotbeek blijkt onvoldoende om op korte termijn sterk te kunnen hermeanderen. De Ring doorsnijdt de Zennevallei en ten oosten vormen het kanaal Brussel-Charleroi en de spoorlijn een barrière, maar er is weinig doorwaadbaarheid voor de trage weggebruiker en inheemse fauna en flora.

Droomimpact?

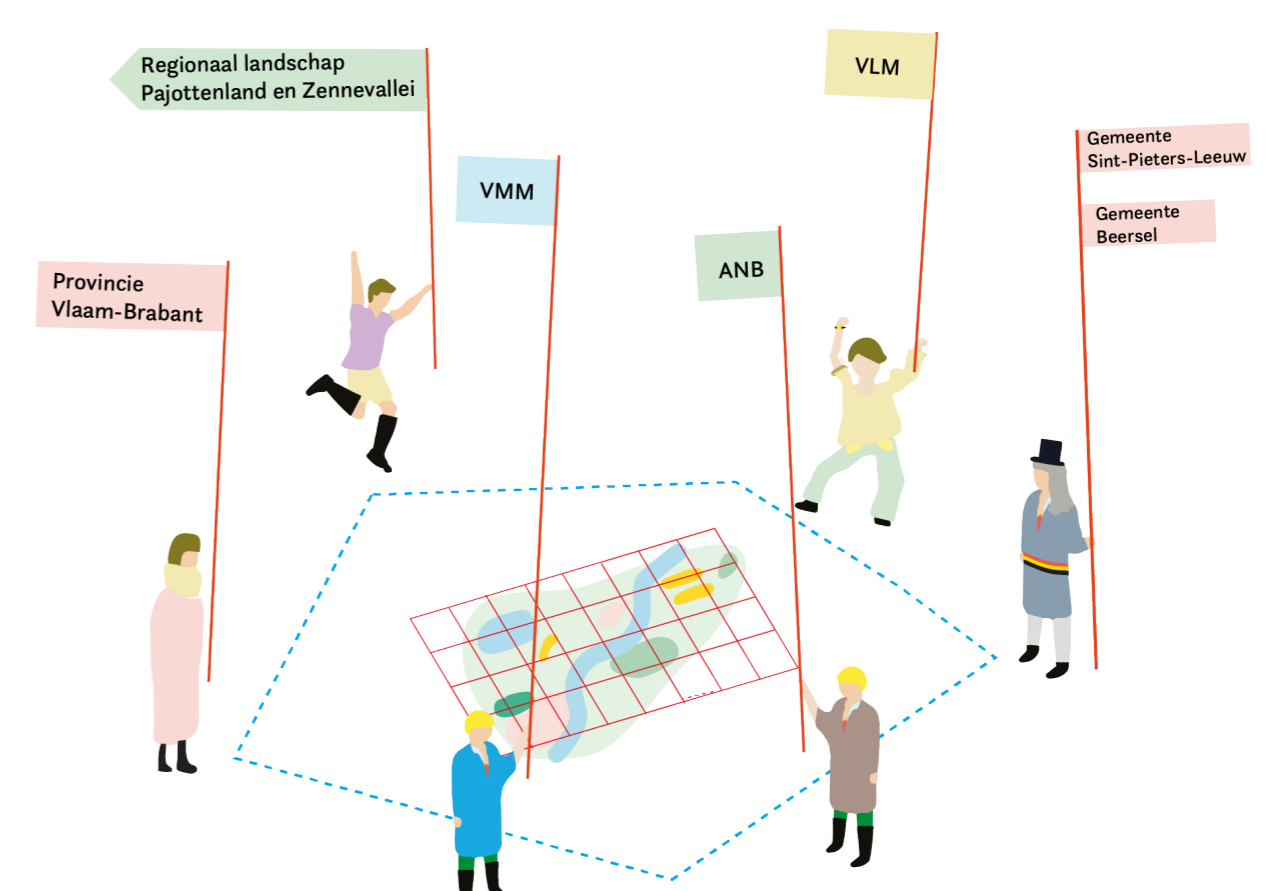
Een uniek open ruimte gebied van 400 ha met in de vallei natuurlijk meanderende waterlopen, moeraszones en goed ontwikkelde elzenbroekbossen. Op de flanken wordt het boccalandschap in ere hersteld en zorgen hoogstamboomgaarden voor de productie van streek-eigen bieren. Een ecorecreaduct neemt de barrièrewerking van de E19 weg voor wandelaars, fietsers, fauna en flora. Via het Zennepad ontdekken heel wat recreanten de natuurlijke, culturele, culinaire en historische waarde van de Zennebeemden.

Uitvoeringsmaatregelen

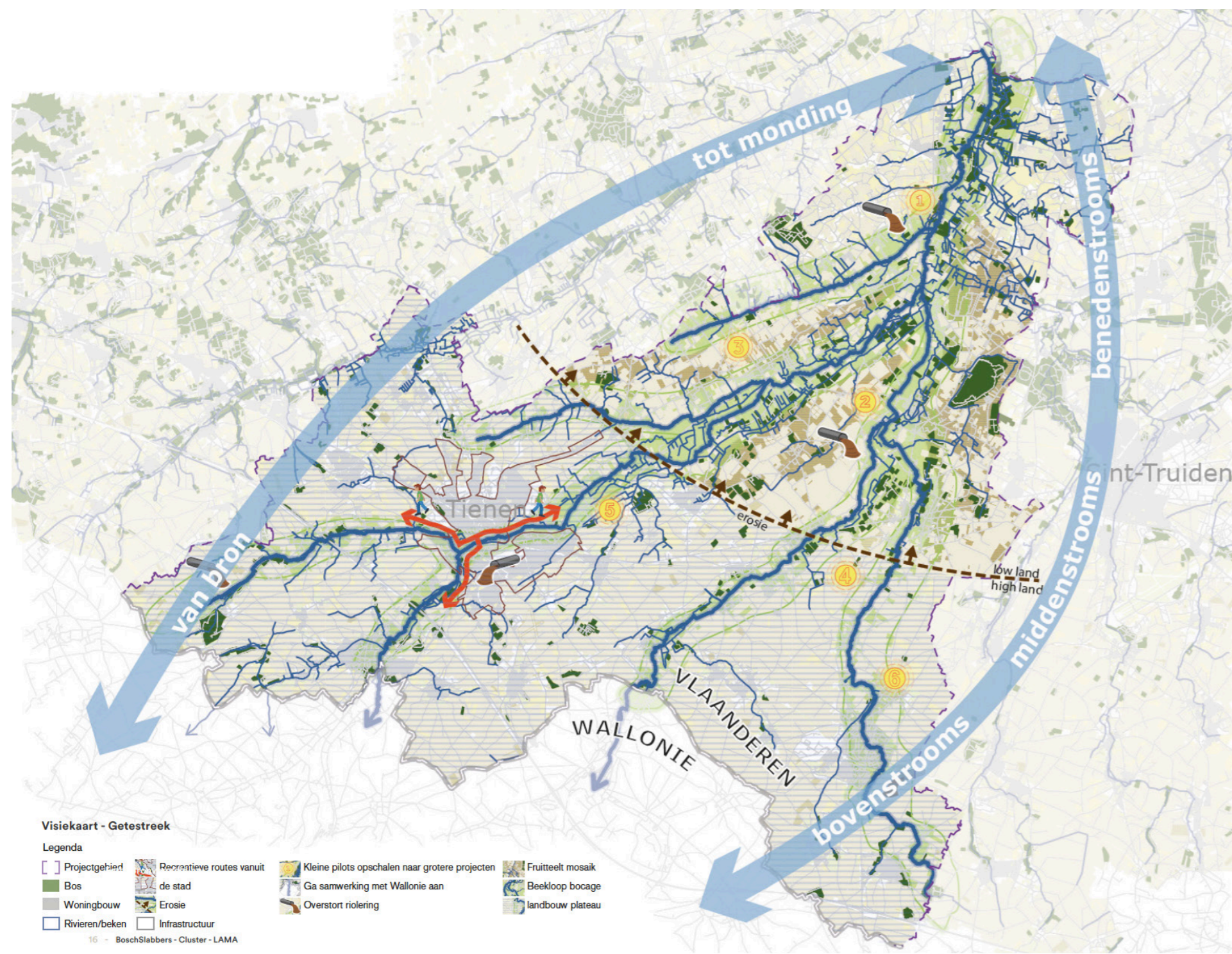

Gebiedscoalitie

Contactpersoon

Elyn Remy (elyn@pajot-zenne.be)

Het gebied

Landelijk gebied van 280km² met nog gave aaneengesloten open ruimte en riviervalleien, een grootschalige landbouwstructuur en kwaliteitsvolle natuurgebieden, met als blauwe draad de Getes.

Kansen

Een integrale aanpak, van bron tot monding, die kadert in een breder ruimtelijke programma van het strategisch project OnverGETElijk!

Uitdagingen

De overstromingsproblematiek veroorzaakt door de regenrivieren, de erosiegevoeligheid van de plateaus en valleiflanken en de toenemende droogte.

Waar gaat het over?

- Het **samenwerken** aan een gebiedsvisie via een **integrale aanpak** van waterproblematieken, maar ook via **grensoverschrijdende samenwerking**.
- Het **vrijwaren** van landbouw en streven naar verwevenheid met andere landschappelijke functies.
- Het **versterken** van de bestaande **natuurlijke structuur en natuurverbindingen** met aandacht voor een levend riviersysteem.
- Het **behouden** en herstellen van het **waterbergend vermogen** van de riviervallei.
- Het **verbeteren** van de **waterkwaliteit** en het krijgen van een hogere prioriteit in stroomgebiedbeheerplannen.
- Het **voorkomen** van **overstromingen en modderoverlast** in de woonzones en het beschermen van de landbouwactiviteiten.
- Het **sensibiliseren** van inwoners.
- Met aandacht voor **waterbeleving**.

Waarom vernieuwend?

- Gebiedsdekkend
- Grensoverschrijdend
- Geïntegreerd
- GETEst!
- Geldend van bron tot monding

Proces?

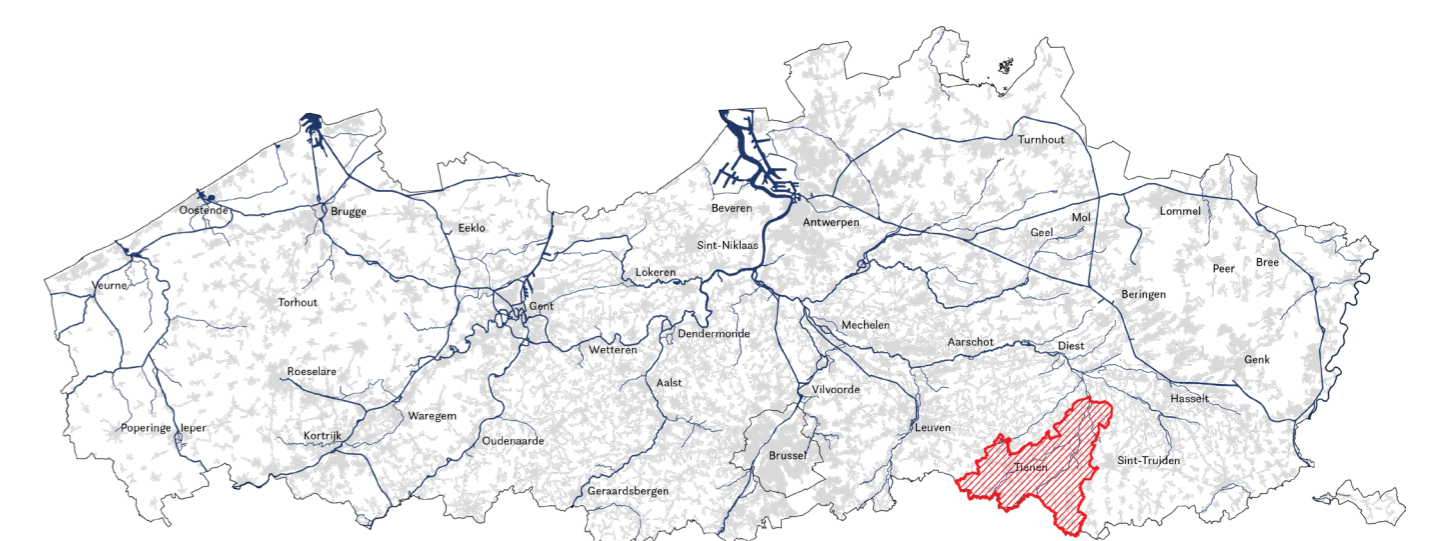

Uitdagingen onderweg?

Het creëren van meer ruimte voor water lijkt vanzelfsprekend. In de praktijk wordt toch gediscussieerd over wie verantwoordelijk is en waar de maatregelen best uitgevoerd worden. Toenemende droogte met waterbommen heeft de laatste jaren ongeziene water- en modderoverlast veroorzaakt: deze markante evenementen hebben duidelijk aangetoond dat het ambitieniveau alsook de beschikte middelen niet voldoende zijn om onze gemeenten volledig te wapenen. Tegelijkertijd hebben deze drastische omstandigheden alle actoren in dezelfde richting doen kijken: het waterlandschapsproject staat nu hoog op de agenda!

Droomimpact?

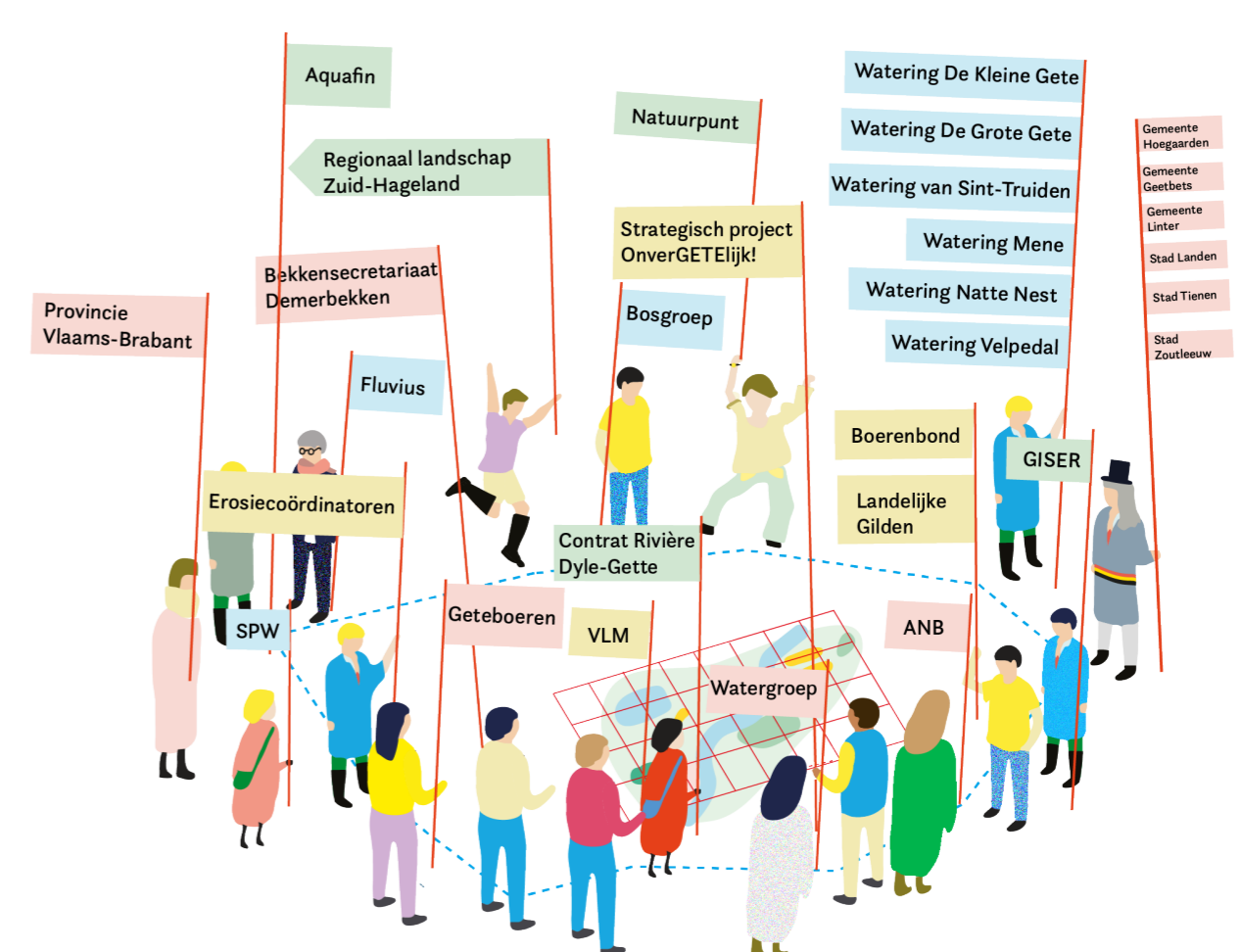
- (1) Nieuwe teelttechnieken worden geïntroduceerd.
- (2) Het landinrichtingsproject richt zich op het vrijwaren en versterken van de groenblauwe dooraderingen op de leemplateaus. Beide met als doel om meer water ter plaatse te laten infiltreren en bergen, het sediment op het veld vast te houden, de bodemstructuur en het bodemleven te verhogen en het landschap klimaatbestendiger te maken. Een nieuw kwalitatief landschap staat klaar voor de Getestreek van morgen!

Uitvoeringsmaatregelen

Gebiedscoalitie

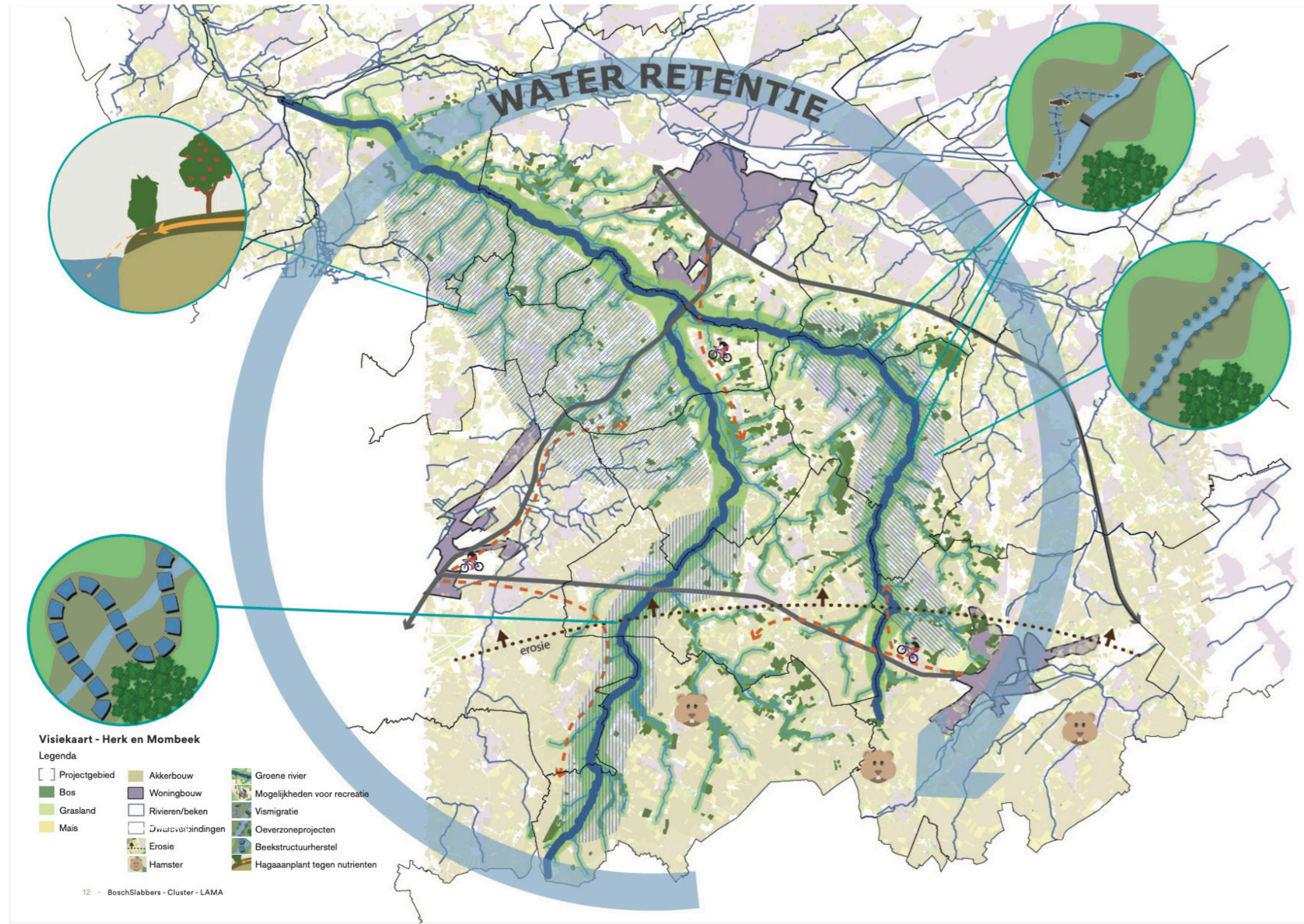

Contactpersoon

Maud Davadan (maud.davadan@rlzh.be)

13

Herken- en Mombeekvallei: blauwgroene drager in het buitengebied van Haspengouw

Het gebied

De Herken- en Mombeekvallei heeft centraal een relatief gaaf gebleven landschap met graslanden, oude boskernen en kleinschalig landschap. De flanken bevatten laagstamfruitteelt, omgeven door intensief akkergebied.

Kansen

Versterken van de valleien als blauwgroene aders doorheen intensief landbouwgebied. Groot openruimtegebied.

Uitdagingen

De vallei kent vele gebruikers. Samenwerken is de boodschap. Natuurinclusieve landbouw of landbouwinclusieve natuur als 'nature-based' aanpak.

Waar gaat het over?

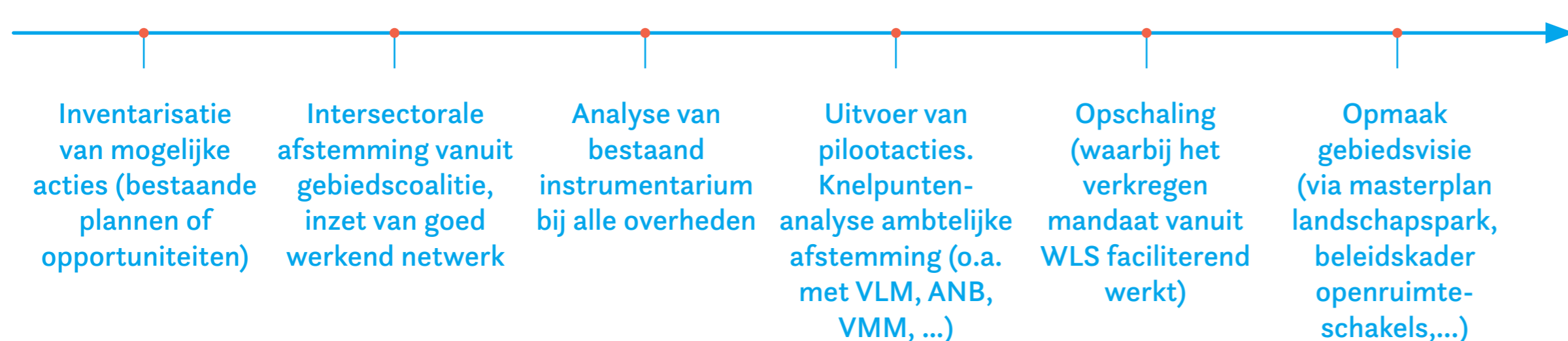
Ons project is gebaseerd op 4 thema's : beekstructuurherstel (incl. ruimte voor water, buffering en anti-verdroging), werking rond hoogstamboomgaarden en graslanden, laagstam en akkers. Via een demowerking met goede voorbeeldprojecten willen we een brede sectorale aanpak promoten en draagvlak vinden voor opschaling.

Beekstructuurherstel en buffering/ruimte voor water doen we samen met landbouwers en natuurverenigingen. Behoud van grasland geeft zowel een verhoogde biodiversiteit als een nature based aanpak tegen erosie en afstroming. Ook op de akkers en bij de laagstamtelers zoeken we win-winprojecten voor betere infiltratie, beperking van eutrofiering en drainage alsook verhoging van biodiversiteit.

Waarom vernieuwend?

- Nature-based en ecotoets
- Demoprojecten als proeftuin
- Alternatieve instrumenten op maat van het gebied
- Betrekken van een zeer ruim scala aan stakeholders
- Doorvloei naar overheden, beleidsmakers van onze ervaringen uit de demo's, Knelpuntanalyse en beleidssuggesties via ambtelijke werkgroepen

Proces?

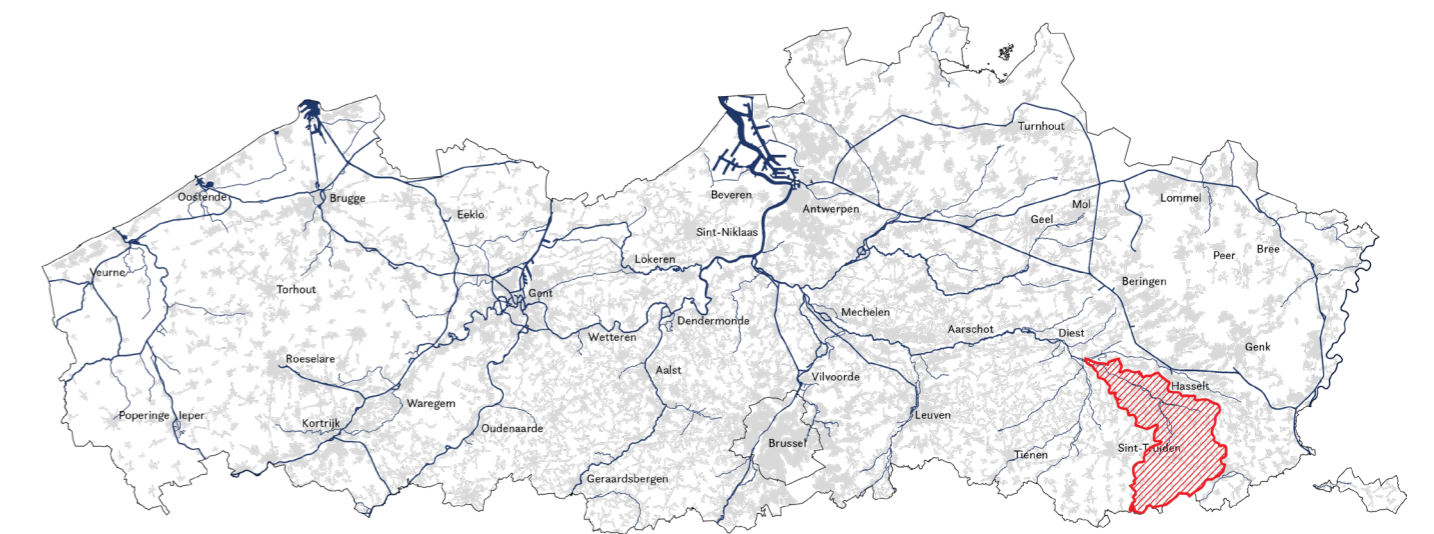

Uitdagingen onderweg?

- (1) De (Vlaamse) overheid is sectoraal georganiseerd. Onze projecten zijn integraal, intersectoraal en soms van bovenlokaal niveau. Afstemmen van verschillende regelgevingen en visies is een uitdaging.
- (2) De zoektocht naar financiering is om dezelfde reden een klus. Cofinanciering zoeken is niet altijd evident.
- (3) Toenadering zoeken tussen landbouw en natuur is niet evident in het huidige klimaat van PAS en stikstofverhaal.

Droomimpact?

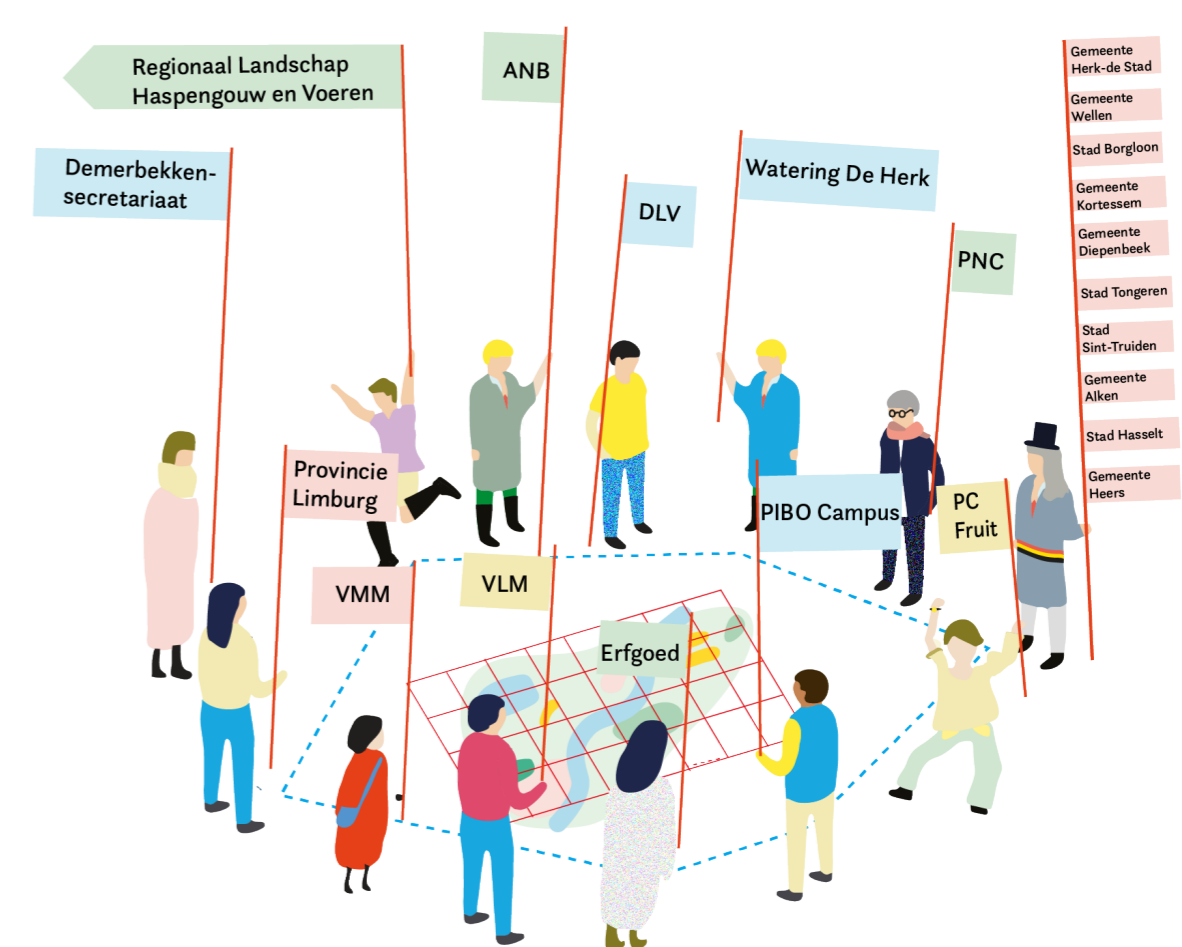
We willen de Herken en Mombeek duurzaam inrichten als een aangesloten blauwgroen lint. Dankzij allerlei projecten willen we de natuurlijke processen in onze vallei zo goed mogelijk herstellen. De ecosysteemdiensten die daardoor kunnen geleverd worden, bieden een nature based antwoord op heel wat uitdagingen rond klimaat, natuur en duurzaam verderzetten van landbouw.

Uitvoeringsmaatregelen

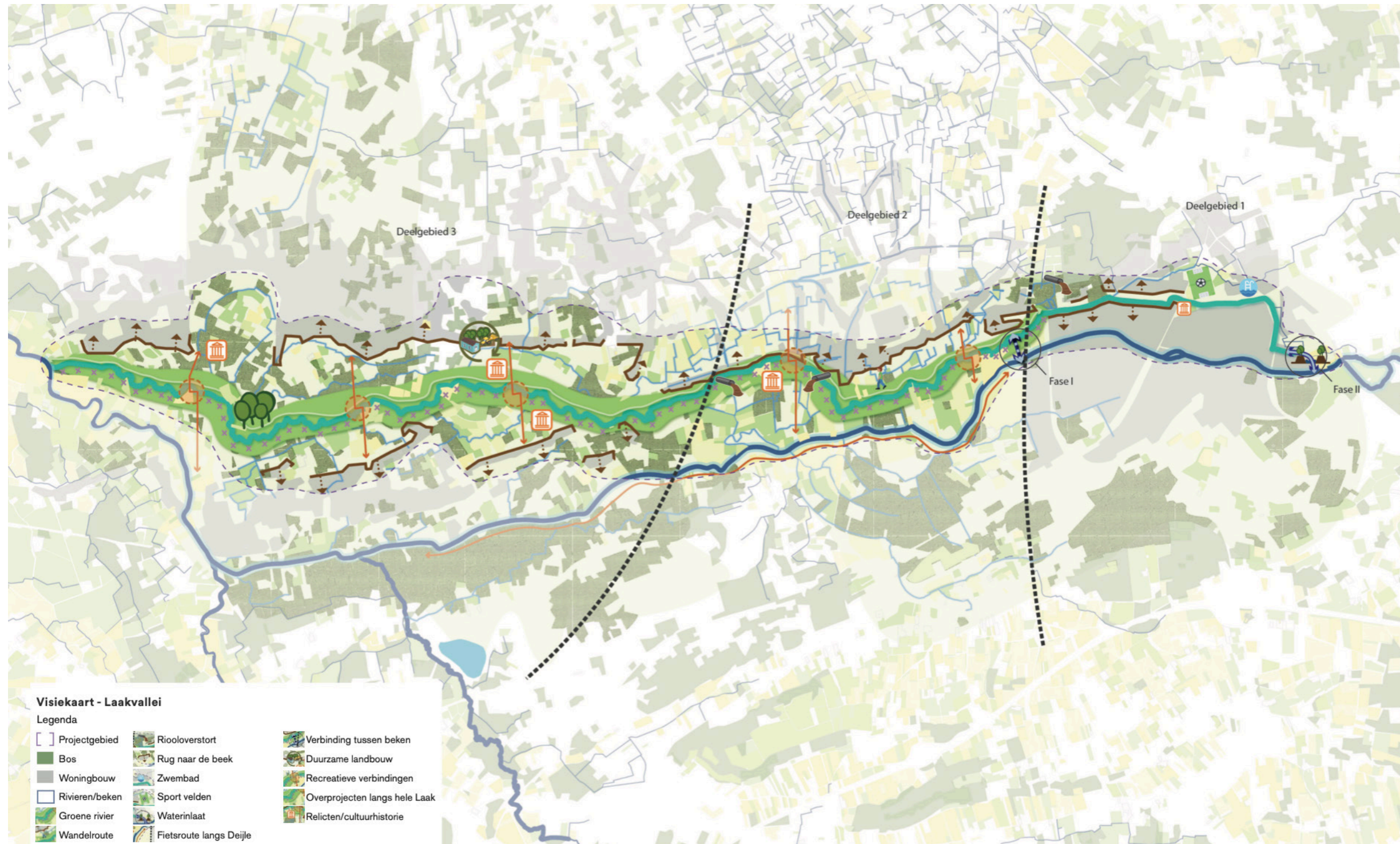

Gebiedscoalitie

Contactpersoon

Ward Andriessen (ward.andriessen@rlhv.be)

Het gebied

De Grote Laak splitst zich net voor Aarschot van de Demer af en stroomt parallel met de Demer naar de Dijle. In Ninde mondt de Laak uit in de Dijle.

Kansen

De Laak beschikt over een enorm potentieel om een waardevolle groen-blauwe corridor te vormen tussen het Demer- en Dijlebekken, met mogelijkheden voor recreatieve beleving en duurzame landbouw.

Uitdagingen

De Laak heeft momenteel geen basisdebiet en wordt enkel gevoed door hemel- en afvalwater. Dit heeft een effect op de ecologische- en de belevingswaarde van de waterloop.

Waar gaat het over?

“De Laak: een vallei vol kansen” wil bijdragen aan het ecologisch en hydrologisch herstel van de Laak en haar vallei. Er is een enorm potentieel om zowel binnen stedelijk Aarschot als in het open valleigebied een waardevolle groen-blauwe corridor te vormen tussen het Demer- en Dijlebekken. Het gebied biedt ook mogelijkheden voor recreatieve beleving en duurzame landbouw. Het is de bedoeling om komende jaren, samen met de coalitiepartners, het project verder uit te werken en te vertalen naar concrete ingrepen op het terrein. Het project geeft ook deels uitvoering aan de integrale visie voor de Demervallei en Laak, die eind 2016 door de verschillende partners ondertekend werd.

Waarom vernieuwend?

- Integrale benadering
- Op basis van een gedragen gebiedsvisie
- In een gevarieerd projectgebied
- Met symbolische stappen
- Inspelend op klimaatadaptatie

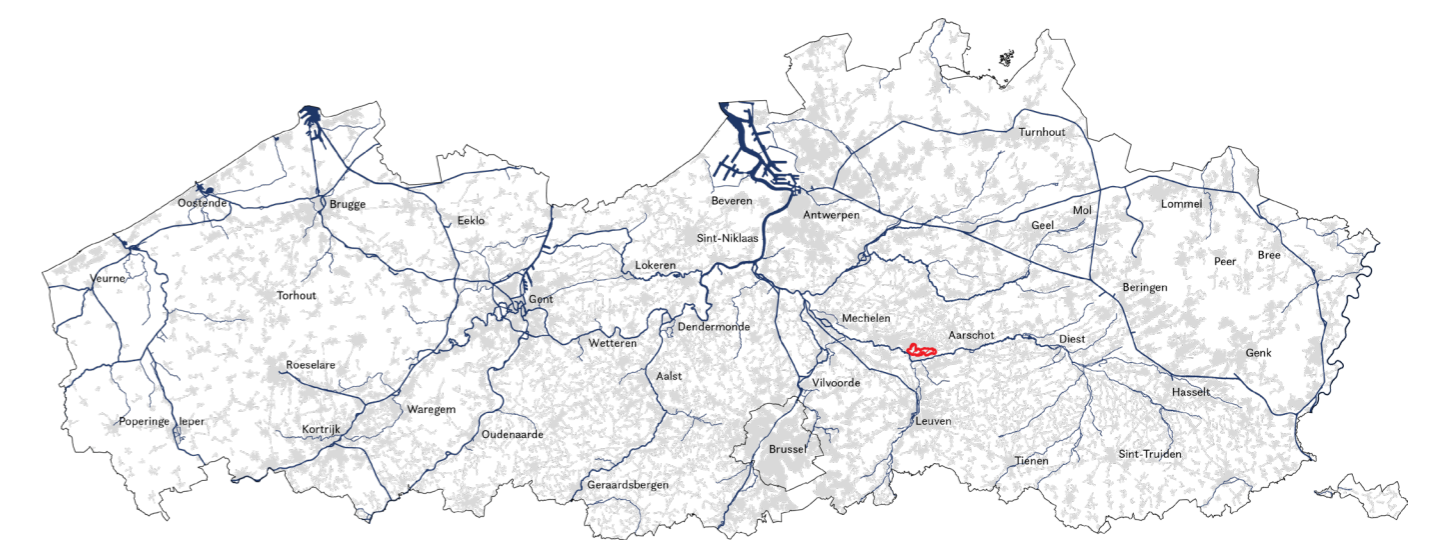
Uitdagingen onderweg?

Het watervoerend maken van de Laak stuitte in het verleden hier en daar op weerstand. De Laak opnieuw meermaals verbinden met de Demer is echter een van de belangrijkste ook symbolische stappen in het project. Hierin zijn we echter ook sterk afhankelijk van externe partners. Het vernieuwende / innovatief karakter van demonstratiemaatregelen was een struikelblok bij het indienen van onderwerpen voor de uitvoeringsmaatregelen.

Droomimpact?

De Demervallei is sterk op weg een succesverhaalteworden. Denabijligging van de Laak heeft alles in zich om, met haar eigen complementaire kwaliteiten, zich te verbinden aan dit succes. We willen de Laakvallei ook op de kaart zettenalseengroen-blauwedragervaneen aantrekkelijke stedelijke leefomgeving, een waarde die momenteel nog sterk ondergewaardeerd wordt.

Dromen om terug te zwemmen in de Laak?

Uitvoeringsmaatregelen

Verbinding Demer t.h.v. Steyenhof

Voeding vanuit Demer en integratie Laak t.h.v. Bekaf

Verbeterde waterkwaliteit

Verbreding landbouw

Landbouw als landschapszorg

Oeverzones langsheen de Laak

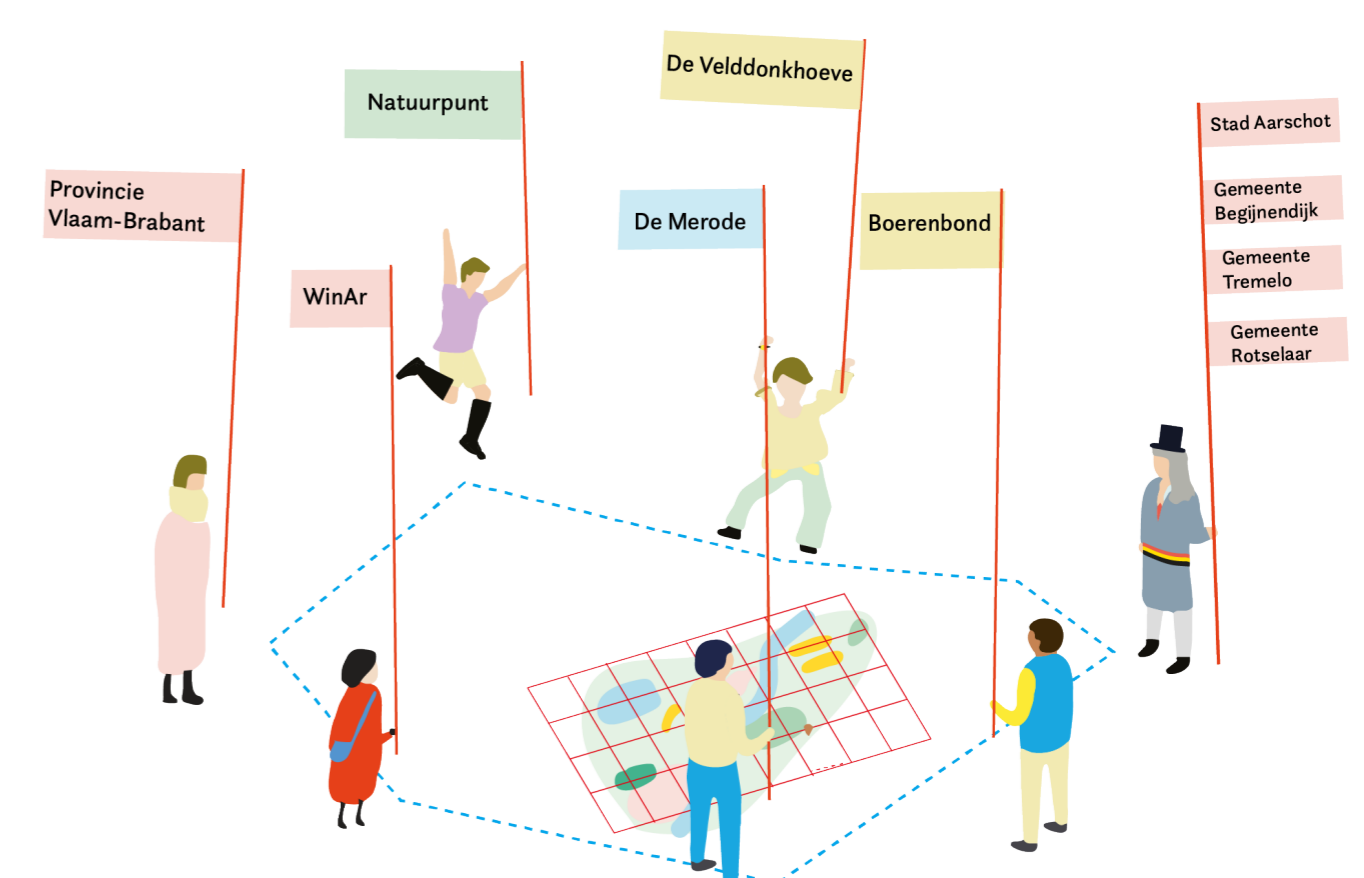
Groen-blauwe invulling RUP's

Opwaardering erfgoed

Trage wegennetwerk

Vrijwaren bufferend vermogen vallei

Gebiedscoalitie

Contactpersoon

Bart De Boel (bart.deboel@rlnh.be)